

5 | 2017

ČASOPIS PRO INTEGRACI



MOSTY



DOBŘE PŘÍSTUPNÁ
MHD MUSÍ BÝT
STANDARDEM

MOSTY 05 | 2017 05



9 771805 956007



OPEL HANDYCARS

SVOBODNÝ POHYB BEZ BARIÉR.

Program mobility osob se zdravotním postižením.

- automatická převodovka u většiny modelů
- cenová zvýhodnění pro TP, ZTP, ZTP/P
- výhodný spotřebitelský úvěr s kartou CCS v hodnotě 5 000 Kč
- pojištění s asistenční službou pro celou Evropu na 5 let zdarma
- odpočet DPH držitelům státního příspěvku
- komplexní servisní služby
- speciální úpravy vozů

5 let
záruka*



Opel Pojištění Opel Finance

www.opel-handycars.cz infolinka: 800 101 101 opel@handycars.cz

Kombinovaná spotřeba a emise CO₂: 4,1–7,6 l/100 km, 109–169 g/km.

*Dvouletá výrobní zákonná záruka a dále tříletá smluvní záruka Opel ve spolupráci se společností CG Car Garantie Versicherungs-AG. Smluvní záruka Opel je poskytována bezplatně dealerem Opel.



Wir leben Autos.

Vážení přátelé,
až budete otevírat první stránky časopisu pro integraci Mosty, bude již advent a všichni pomalu budeme myslet na Vánoce a bilančovat končící rok. Z pohledu Národní rady osob se zdravotním postižením ČR to byl nepochybně rok úspěšný. Podařilo se nám prosadit rozsáhlou novelu zákona o dávkách pro osoby se zdravotním postižením. Byl schválen institut dlouhodobého ošetřovného, byla přijata novela zákona o zaměstnanosti, která zjednodušuje vymezování pracovišť pro osoby se zdravotním postižením, a prosadili jsme další dílčí změny, které jsou ve prospěch osob se zdravotním postižením.

Vážení přátelé, dovoluji Vám jménem Národní rady osob se zdravotním postižením ČR a redakce časopisu popřát klidné a radostné vánoční svátky a mnoho dobrého do příštího roku.

Věřím, že se i nadále budeme na stránkách časopisu potkávat a těším se na Vaši spolupráci.



Václav Krása

Václav Krása
předseda NRZP ČR



14



20



30



**NRZP ČR vyhláší 15. ročník
CEN MOSTY**

Nominační arch najdete
uvnitř časopisu

10

- 04 Václav Krása:** Dobře přístupná MHD musí být standardem, říká v rozhovoru pro Mosty pražská primátorka Adriana Krnáčová
- 06 Václav Krása:** Republikové shromáždění projednalo mimo jiné legislativní návrhy pro nové volební období
- 08 Václav Krása, Jiřka Pelikánová:** Postup při zapisování harmonizačních kódů do řídičských průkazů
- 10 Michal Dvořák:** 15. ročník slavnostního udělení výročních cen Národní rady osob se zdravotním postižením České republiky Ceny Mosty
- 12 Kateřina Havelková:** Lékař nemusí pacienta přijmout a léčit vždy
- 14 Radek Joklík:** České dráhy letos přepravily více handicapovaných, říká v rozhovoru pro časopis Mosty náměstek generálního ředitele ČD Michal Štěpán
- 17 Petr Jírovec, Václav Krása:** O odstávce elektrické energie budete vědět včas
- 18 Pavlína Holubcová:** Jsme součástí příběhů s dobrým koncem – Klinické dny pro pacienty s nervosvalovým onemocněním
- 20 Miroslava Urbanová:** Okénko do poraden NRZP ČR
- 22 Jaroslav Paur:** Z historie spolků a organizací zdravotně postižených – I. část
- 26 Martina Přibyllová:** Reforma psychiatrie: Úspěchy, události, úskalí
- 30 Ondřej Folk:** Evropský parlament pro osoby se zdravotním postižením 2017
- 32 Lenka Gajdová:** Sport². Vítězí ve sportu, ale i nad svými handicapy!
- 34 Zuzana Nováková:** Duhová křídla patří těm, kteří umějí pomáhat
- 38 Martina Martinková:** I díky nové soutěži Aktivní obec věnuje ASEKOL handicapovaným další 1 000 000 Kč!
- 40 Martina Macurová:** Neslyšící a dostupná pomoc v nepříznivé sociální situaci
- 42 Tomáš Pchálek:** Večer v gala Cesty za snem. Emoce, kamarádství, solidarita
- 46 Radka Svatošová:** Proč léčivé bylinky?
- 47 Aneta Marková, Helena Kočová:** Inkluzivní vzdělávání v souvislostech zdravotního postižení – příklady dobré praxe
- 48 Petra Nováková:** Mezinárodní den OZP připomněl problematiku lidí s handicapem
- 52 Tereza Vokáčová:** Překážky jsem se naučila překonávat

DOBŘE PŘÍSTUPNÁ MHD MUSÍ BÝT STANDARDEM, říká v rozhovoru pro Mosty pražská primátorka Adriana Krnáčová

Na odstraňování bariér v hlavním městě jsou vynakládány řádově miliardy korun. Upravují se zastávky, nakupují nízkopodlažní tramvaje a autobusy, budují se výtahy v metru. Jaké další projekty pro handicapované Praha chystá, jsme se zeptali primátorky Adriany Krnáčové. Zajímalo nás i to, jak hodnotí činnost NRZP ČR a jak se jí s touto organizací spolupracuje.

Vážená paní primátorko, udělila jste záštitu 15. ročníku předávání cen Mosty. Jak tuto akci hodnotíte?

Rozhodně jako velmi přínosnou. Cena Mosty, kterou Národní rada osob se zdravotním postižením letos již po patnácté uděluje, podle mě pomáhá vytvářet mosty mezi zdravými a osobami se zdravotním postižením. Což je z mého pohledu nesmírně záslužná práce. Minulý rok jsme za naši digitální mapu přístupnosti budov a veřejných prostor vyhráli jednu z cen, takže i proto jsem ráda, že hned následující ročník se vyhlašuje v Praze.

Sledujete činnost Národní rady osob se zdravotním postižením ČR? Jak vnímáte její aktivity?

Činnost Národní rady osob se zdravotním postižením samozřejmě sleduji a její aktivity nelze vnímat jinak než pozitivně. Zejména s přihlédnutím k jejímu podílu na tvorbě legislativy pro osoby se zdravotním postižením.



Kolik peněz Praha ročně investuje do odstraňování bariér ve veřejném prostoru? Která opatření z poslední doby byla podle vás nejpotřebnější? Kde naopak vidíte rezervy?

Částka se nedá jednoduše vyčíslit, protože opatření vedoucí ke zlepšení přístupnosti jsou často skrytá ve větších projektech, ale pohybujeme se v řádech miliard. Například v rámci rekonstrukcí tramvajových tratí dochází automaticky i k úpravě zastávek na bezbariérové. Obdobně to platí u rekonstrukcí celých ulic, kde se dbá nejen na estetiku veřejného prostoru, ale také na jeho přístupnost pro všech-

„Nyní je v pražském metru již 70 procent všech stanic bezbariérových a další přibývají.“

ny. Teď máme v plánu rekonstruovat třeba Vinohradskou. Nejen rekonstrukcí zastávek, ale i nákupem nízkopodlažních tramvají a autobusů a budováním výtahů do stanic metra se zlepšuje i dostupnost MHD, která musí být v dnešní době standardem. V září letošního roku uzavřel Dopravní podnik smlouvu na dodávku 200 nízkopodlažních autobusů, v současné době probíhá výběrové řízení na další tři stovky nízkopodlažních autobusů. V minulém roce byl otevřen nový výtah do stanice metra Můstek, který propojil trasy A a B. Nyní je v pražském metru již 70 procent všech stanic bezbariérových a další přibývají.

Jaký je zájem o digitální mapu přístupnosti veřejných objektů, jak to vypadá s ohlasy na její anglickou verzi?

Ohlasy na mapu přístupnosti jsou veskrze pozitivní. Spuštění její anglické mutace bylo prezentováno v říjnu na Mobility Fóru v Toulouse v rámci pracovní skupiny Barrier-free City for all - a i na tu jsme měli velmi dobré ohlasy. Informace z mapy přístupnosti jsme využili i ve společném projektu s Prague City Tourism. Jedná se o brožuru Čtyři pražské procházky bez bariér, která provede návštěvníky nejnámějšími místy metropole po trasách určených lidem s omezenou schopností pohybu. Turisté ji mohou zdarma získat v návštěvnických centrech PCT nebo volně stáhnout na webu.

Jak v Praze v současnosti funguje a rozvíjí se takzvaná přeprava ode dveří ke dveřím?

V současnosti je zajišťována přeprava osob se sníženou schopností pohybu a orientace s trvalým pobytem v hlavním městě Praze.

Ještě v listopadu chceme otevřít výtah ve stanici metra Palmovka. Předpokládám také, že opět bude vyhlášena grantová výzva na odstraňování bariér ve veřejném prostoru. Samozřejmě také pokračujeme v naplňování koncepce na odstraňování bariér ve veřejné hro-

„V rámci rekonstrukcí tramvajových tratí dochází automaticky i k úpravě zastávek na bezbariérové. Obdobně to platí u rekonstrukcí celých ulic, kde se dbá nejen na estetiku veřejného prostoru, ale také na jeho přístupnost pro všechny.“

Zajišťujeme dva typy služeb, a to přepravu s možností pomoci před zahájením a po ukončení přepravy a druhým typem je přeprava s možností dopravní asistence během přepravy, kdy jsou služby dopravního asistenta využívány často jako doprovod dětí při svozech do denních stacionářů.

Jaké další projekty zaměřené na odstraňování bariér Praha nabízí a co nového chystá?

madné dopravě v Praze a příštím roce by měla být zahájena realizace výtahů do stanic metra Karlovo náměstí a Opatov, probíhá příprava na bezbariérové úpravy tramvajových zastávek Maniny, Vychovatelna, Karlovy lázně a dalších, intenzivně se zabýváme přístupností přístavišť pražských přívozů. Je toho jednoduše hodně a jsem za to ráda.

Děkujeme za rozhovor.

REPUBLIKOVÉ SHROMÁŽDĚNÍ projednalo mimo jiné legislativní návrhy pro nové volební období

Dne 12. října 2017 se uskutečnilo jednání XIX. Republikového shromáždění Národní rady osob se zdravotním postižením ČR. Republikové shromáždění se koná jednou ročně a účastní se ho s hlasem rozhodujícím zástupci jednotlivých členských organizací s celostátní působností. Mimo delegátů se tohoto vrcholného jednání NRZP ČR účastní také zástupci přidružených organizací, členové Republikového výboru, Republikové kontrolní komise a čestní členové.

Program jednání byl standardní, ale měl několik zajímavých bodů, které je dobré připomenout. Především byl slavnostně jmenován novým čestným členem NRZP ČR pan Ing. Zdeněk Kašpar, a to za dlouhodo-

Brně, Ústí nad Orlicí, Uherském Brodě a Pardubicích, centrum organizace je v Plzni. Aktivní klub s poradenstvím funguje v Břeclavi, odborné sociální poradenství včetně zprostředkování navazujících služeb zajišťuje také v dalších městech a obcích. Působí v Rokycanech, Mariánských Lázních, Stříbře, Berouně, Lanškrouně, Vysokém Mýtu, Králíkách, Červené Vodě, Chocni, České Třebové, Žamberku a Letohradě. Jedenáct let působil Ing. Zdeněk Kašpar jako prezident Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel ASNEP, vedl klub šelestářů, organizoval psychorehabilitační pobyty. Léta také přispívá do časopisu Gong. Je autorem publikací Povídaní o poruchách sluchu a sluchadlech a Technické kompenzační pomůcky pro osoby se sluchovým postižením.

Nejdůležitějšími body programu Republikového shromáždění bylo projednání dokumentu „Přehled legislativních návrhů Národní rady osob se zdravotním postižením ČR pro novou vládu a Parlament“ a návrhu NRZP ČR „Transformace posuzování nároků na nepojistné dávky“. Tyto dokumenty byly již schváleny Republikovými výbory, ale bylo nutné je také projednat s představiteli členských organizací. K oběma bodům se rozvinula velmi živá odborná, ale zároveň přátelská rozprava. Celý průběh Republikového shromáždění se vyznačoval zájmem členských organizací o činnost NRZP ČR a zároveň byla cítit i podstatně větší sounáležitost členských organizací s Národní radou. Čeká nás mnoho práce a je dobře, že všichni chtějí táhnout za jeden provaz.

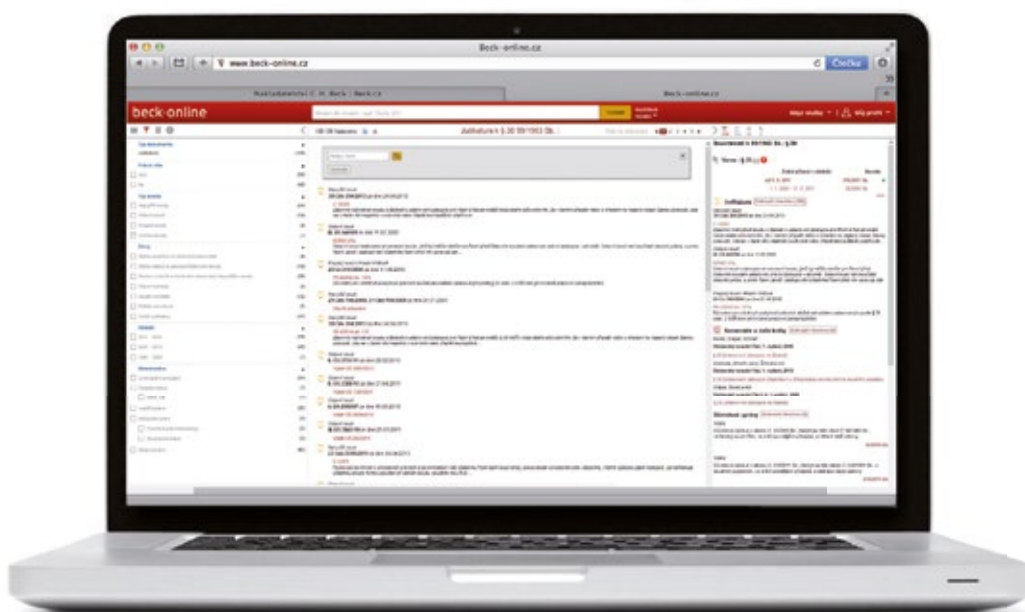


bou intenzivní činnost ve prospěch osob se sluchovým postižením. Zdeněk Kašpar je spoluzakladatelem a předsedou neziskové organizace sluchově postižených s celostátní působností Audiohelp, z.s. Svoji činnost spolek zahájil v roce 1994 jako občanské sdružení Český klub nedoslýchavých HELP. V současné době má spolek střediska služeb pro neslyšící a nedoslýchavé v Plzni,



beck-online

Vítejte ve světě komentářů Nakladatelství C. H. Beck, perfektně zpracované judikatury a předpisů!



MĚJTE VŠE VŽDY PO RUCI

Více informací a jejich provázání znamená jistotu, že vše, co potřebujete, je vždy aktuální a dostupné v jedné databázi.

POZNEJTE KVALITU BECK-ONLINE

Vysoká kvalita byla a bude vždy naším standardem. Jak v případě knih, tak v případě beck-online.

NEZTRÁCEJTE CENNÝ ČAS

Beck-online věnuje maximální pozornost vyhledávání, provázání informací a omezení kliků na nezbytné minimum.

NECHTE SI PORADIT

Využijte odbornou konzultaci k beck-online. Naše školené právníky zastihnete osobně nebo na telefonu.

Domluvte si schůzku s naším konzultantem:

273 139 222

www.beck-online.cz

POSTUP PŘI ZAPISOVÁNÍ harmonizačních kódů do řidičských průkazů

Vážení čtenáři, v poslední době obdržela NRZP ČR několik podnětů ve věci zapisování harmonizačních kódů do řidičských průkazů u řidičů, kteří mají nějaká omezení z důvodu zdravotního postižení. Legislativa NRZP ČR zpracovala informaci, která může být pro vás velmi užitečná, protože zapsání harmonizačních kódů do řidičského průkazu je nutné, a to především z hlediska povinného i havarijního pojištění. Pokud by nebyly kódy v řidičském průkazu zapsány, hrozí nebezpečí, že by pojišťovna nemusela vyplatit náhradu při nehodě, kterou by zavinil řidič se zdravotním omezením.

Základním předpisem upravujícím vydávání řidičských průkazů je vyhláška č. 31/2001 Sb., o řidičských průkazech a o registru řidičů, ve znění pozdějších předpisů, která stanoví obecně podmínky pro vydávání řidičských průkazů ČR, mezinárodních řidičských průkazů vydaných ČR a mezinárodních řidičských průkazů vydaných cizím státem.

Ve vyhlášce č. 31/2001 Sb. jsou uvedeny náležitosti přední i zadní strany řidičského průkazu. Z údajů na zadní straně má pro osoby se zdravotním postižením význam položka číslo 12 „záznam o podmínění nebo omezení řidičského oprávnění a profesní způsobilosti řidiče uvedený harmonizovaným kódem a národním kódem“. Seznam harmonizovaných kódů je uveden v části I přílohy č. 5 vyhlášky a seznam národních kódů je uveden v části II téže přílohy.

Harmonizované kódy vyznačují:

1. případná omezení ze zdravotních důvodů (např. zrak, sluch apod.),
2. požadavky na přizpůsobení vozidla (např. automatická převodovka, přizpůsobený brzdový pedál, kombinovaný systém ovládání provozní brzdy a akcelérátoru apod.),
3. kódy pro omezení užívání (např. zákaz jízdy na dálnici, platnost řidičského průkazu pouze pro vozidla s automatickou převodovkou, věkové omezení apod.).

Podmínkou pro získání řidičského oprávnění je splnění zdravotních podmínek stanovených zákonem č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), a vyhláškou č. 277/2004 Sb., o stanovení zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel, zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel s podmínkou a náležitosti lékařského potvrzení osvědčujícího zdravotní důvody, pro něž se za jízdy nelze na sedadle motorového vozidla připoutat bezpečnostním pásem (vyhláška o zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel).

Zdravotní podmínky jsou stanoveny zvlášť pro „běžné“ řidiče a zvlášť pro řidiče profesionální, případně řidiče speciálních vozidel. V případě osob se zdravotním postižením [§5 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 277/2004 Sb.] se vydává zdravotní posudek, který zpravidla podmiňuje řízení motorového vozidla používáním kompenzačních pomůcek, technickou úpravou vozidla nebo jiným omezením (např. dobou platnosti posudku). Může dojít i k vyslovení nezpůsobilosti k řízení motorového vozidla. Posudek o zdravotní způsobilosti vydává posuzující lékař, kterým je zpravidla praktický lékař a který si může vyžádat stanovisko odborného lékaře v závislosti na typu postižení.

Pro profesionální řidiče stanoví § 6 a násl. vyhlášky č. 277/2004 Sb. lékařské prohlídky, pravidelné lékařské prohlídky a odborná vyšetření, a to ve stanovených lhůtách dle zákona o silničním provozu.

Z výše uvedeného vyplývá, že stanovení rozsahu omezení zdravotním stavem, včetně požadavky na případnou úpravu motorového vozidla, je výlučně v kompetenci posuzujícího lékaře. Výjimku tvoří pouze dopravně psychologické vyšetření, které provádí akreditované dopravně psychologické pracoviště.

Vážení čtenáři, zjistili jsme, že některé autoškoly vydávají potvrzení o omezení ze zdravotních důvodů s uvedením kódů s tím,

„Autoškola je oprávněna vystavit potvrzení o absolvování kondičních jízd konkrétního řidiče se zdravotním postižením s uvedením přesné individuální úpravy, kterou k jízdám a řízení vozidla použil. Tento doklad však nemůže sloužit jako podklad k zapsání kódů do řidičského průkazu.“

že řidiči mají požádat svoji obec s rozšířenou působností, která vydává řidičské průkazy, aby jim kódy do průkazu zapsala.

Tento postup není správný. Dle názoru legislativy NRZP ČR je autoškola oprávněna vystavit potvrzení o absolvování kondičních jízd konkrétního řidiče se zdravotním postižením s uvedením přesné individuální úpravy, kterou k jízdám a řízení vozidla použil. Tento doklad však NEMŮŽE sloužit jako podklad k zapsání kódů do řidičského průkazu. Doklad může být využit jako pomůcka pro rozhodnutí lékaře o omezeních při řízení motorového vozidla. To znamená, že posouzení a rozhodnutí musí vystavit pouze lékař! Teprve na základě tohoto posouzení lékaře mohou být zmíněné kódy do řidičského průkazu uchazeče zapsány. Tedy nikoliv přímo na základě vydávaného potvrzení autoškoly. Lékař však může vystavit rozhodnutí i bez výše zmíněného potvrzení. Tudiž nejste povinni absolvovat navíc placené jízdy či požadovat doklad od své autoškoly. Harmonizační kódy vyznačí posuzující lékař do posudku dle § 5 vyhlášky č. 277/2004 Sb., o zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel, a následně kódy do řidičského oprávnění запиše příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností dle § 92 a násl. zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu.

Vážení přátelé, prosíme, abyste této věci věnovali pozornost, protože se tím můžete uchránit od nepříjemných překvapení.

Do nového roku s elektrickým vozíkem
od firmy SIVAK medical technology s. r. o.



Všem našim zákazníkům
přejeme klidné prožití
vánočních svátků
a pohodový rok 2018!



- ❖ Jana Masaryka 1713, 500 12 Hradec Králové
- ❖ CSS Hrabyně, 747 67 Hrabyně
- ❖ Nádražní 651/82, 701 00 Ostrava
- ❖ Na Topolce 1350/1, 140 00 Praha

www.sivak.cz

15. ročník slavnostního udílení výročních cen
Národní rady osob se zdravotním
postižením České republiky

CENY MOSTY

22. 3. 2018

TOP HOTEL PRAHA





NRZP ČR podporuje aktivity druhých přispívající ke zlepšení kvality života osob se zdravotním postižením v České republice. Z tohoto důvodu od roku 2003 pravidelně vyhlašuje a uděluje ceny MOSTY za mimořádnou aktivitu nebo čin ve prospěch těchto osob.



Navrhněte a nominujte na cenu MOSTY 2017 aktivity, projekt či osobnost z vašeho okolí. Návrh na udělení ceny můžete podat na předepsaném formuláři, který je společně se soutěžním řádem vložen do tohoto časopisu.

Vyplněný návrh odešlete na adresu:

NRZP ČR, Partyzánská 7,
170 00 Praha 7.

Uzávěrka pro podávání návrhů je 31. prosince 2017. Výsledky ceny MOSTY 2017 budou slavnostně vyhlášeny a ceny uděleny 22. března 2018 v Praze.

Podrobnosti o akci naleznete v dalších číslech časopisu a na stránkách www.nrzp.cz.



Lékař nemusí pacienta přijmout a léčit vždy

Podle zákona má každý pacient možnost zvolit si svobodně svého poskytovatele zdravotních služeb. A pokud vám jeden lékař z nějakých příčin nevyhovuje, můžete lékaře změnit či jeho doporučené léčebné postupy konzultovat s jiným. Pacient se tedy může zpravidla rozhodnout, že se chce léčit někde jinde, nebo dokonce může léčbu zcela odmítnout. (Samozřejmě až na výjimky, jako je například léčba infekčních nemocí apod.) Ale co lékaři? Mohou si i oni bez jakýchkoli skrupulí rozhodnout, koho chtějí léčit a koho ne? Může například takový praktický lékař nebo stomatolog říci: „Milý paciente, to nás těší, že byste chtěl využívat našich služeb, ale bohužel to nebude možné. Obráťte se někam jinam.“?

SCHODY, ODMÍTNUTÍ A BEZMOC POŘÁD DOKOLA

„Připadá mi to jako bludný kruh,“ vyprávěl nám na jednom z nedávných seminářů pan Pavel. „Moje manželka je na vozíčku a nemůžeme pro ni najít gynekologa. Tam, kde by ji přijali, jsou schody a žádný výtah a tam, kam bychom se dostali, mají prý plno. Manželka tedy nemá zajištěnu gynekologickou péči v místě bydliště. Poradit nám nedokáže ani její zdravotní pojišťovna. Už nevím, co mám dělat.“

Lékař může pacienta odmítnout jen v případech, které jsou striktně dány zákonem o zdravotních službách. Má na to právo, pokud by přijetím pacienta bylo překročeno únosné pracovní zatížení. Rozumějte tomu tak, že by přijetí nového pacienta do péče znamenalo snížení úrovně kvality a bezpečnosti zdravotních služeb poskytovaných pacientům, kteří byli již přijati dříve. Poskytovatel však může pacienta odmítnout také z provozních důvodů, kvůli nedostatečnému personálnímu zabezpečení nebo technickému a věcnému vybavení zdravotnického zařízení. Je otázkou, zda za odmítnutím gynekologů nemohly stát právě tyto důvody a obavy z toho, jak dostat nechodící pacientku na gynekologické křeslo. Ty by ale byly podle manžela naprosto bezpředmětné, protože byl připraven své ženě pomoci. Přemísťování z místa na místo měli už dávno nacvičené. Nezapomněl

to sdělit žádnému z lékařů, kterého o přijetí do péče s manželkou žádali.

Jaký tedy mohl být další důvod pro odmítnutí? Asi už jedině to, že by Veronika, manželka pana Pavla, nebyla pojištěncem zdravotní pojišťovny, se kterou má poskytovatel uzavřenu smlouvu podle zákona o veřejném zdravotním pojištění. Toto právo se nevztahuje na pojištěnce z jiných států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru, Švýcarské konfederace či ze států, se kterými má Česká republika uzavřenu smlouvu o sociálním zabezpečení, zahrnující ve věcném rozsahu nároky na zdravotní péči. Paní Veronika se však obracela nejprve na vybrané gynekology co nejbližze svému bydlišti, kteří její pojišťovnu uváděli jako smluvní, a poté na gynekology, jejichž seznam od své zdravotní pojišťovny získala.

Poslední důvod pro odmítnutí ženským doktorem je pak zcela tzv. mimo mísu. Týká se totiž jen praktických lékařů (a praktických lékařů pro děti a dorost), kteří mohou pacienta odmítnout i proto, že bydlí daleko a oni by v případě potřeby nebyli schopni u něj vykonat návštěvní službu.

Od všech lékařů měla Veronika dostat zprávu

O odmítnutí pacienta by měl poskytovatel vystavit pacientovi písemnou zprávu, v níž bude jasně uveden důvod. Jenže paní Veronika od nikoho žádný papír nedostala.

Kdyby věděla, že na něj má právo, nepochybně by o něj požádala. Ale upřímně – stejně jako zřejmě mnozí z vás to ani ona, ani její manžel nevěděli. Kdyby však o vystavení této zprávy požádala, lékaři by mělo být jasné, že odmítnutí vystavit ji, je rizikem. Dopustil by se totiž přestupku, v jehož důsledku by mu mohl hrozit správný trest v podobě dost vysoké finanční částky.

Ještě horší důsledek by pro lékaře mohlo mít, kdyby odmítl přijmout paní Veroniku neoprávněně, tedy například jen proto, že se mu tuto „problematickou pacientku“ vyšetřovat nechtělo. Jestliže by totiž bylo odmítnutí neoprávněně a neodůvodněné, hrozil by poskytovateli správný trest několikanásobně větší než v prvním případě. Promlčecí lhůtu přitom stanoví zákon na tři roky. Kdykoli v té době lze podat podnět k zahájení řízení o přestupku. Je ale na rozhodnutí správního orgánu, kterým je nejčastěji krajský úřad místně příslušný danému poskytovateli zdravotních služeb, zda řízení zahájí.

Kdy lékař pacienta odmítnout nemůže

Vraťme se však k výše zmíněným okolnostem, při jejichž naplnění lékař pacienta odmítnout může. Ani jedna z nich totiž neplatí, jestliže zdravotní stav pacienta vyžaduje neodkladnou péči, jde-li o porod nebo o zdravotní služby, které jsou nezbytné z hlediska ochrany veřejného zdraví



nebo ochrany zdraví při práci. Výjimkou jsou rovněž krizové situace nebo výkon ochranného léčení nařízeného soudem.

Odmítnutí pacienta také není možné, jde-li o zajištění návaznosti na zdravotní služby poskytované v rámci vazby, trestu odnětí svobody či umístění v ústavu v souvislosti se zabezpečovací detencí. Stejně tak nelze odmítnout pacienta, který potřebuje zdravotní služby, které Vězeňská služba neposkytuje. To se ale zcela jistě paní Veroniky netýká.

JAK TO DOPADÁ, KDYŽ SE LÉKAŘEM STANE SOUSEDKA

Pan Karel vždycky tvrdil, že svého nepřítele je dobré pořádně poznat. A tak měl o své nemoci, která ho posledních několik let sužovala, všechno nastudováno. K lékaři neustále přicházel s novými nápady na léčbu a s nově načerpanými poznatky z internetových diskusí. Právě z nich se dozvěděl, že existují mnohem lepší léky, než jsou ty, které mu neustále předepisuje jeho lékař. Se svými poznatky se svěřil sousedce. Ta spráskla ruce a prohlásila, že jí už Mařka (kamarádka) říká, že pan doktor léčí jak v minulém století. Když Karel sousedce řekl, jaké léky užívá, spráskla ruce ještě jednou, zavrtěla hlavou a prohlásila, že by měl okamžitě tyhle a tyhle vysadit, protože přece každý ví, že se navzájem nesnášejí. Určitě nebude trvat dlouho a on to pozná „na vlastní kůži“. Pan Karel bez váhání udělal, co mu sousedka doporučila, a hned se opravdu cítil o trochu lépe. S tímto poznatkem se začal řídit výhradně radami sousedky a její zkušené kamarádky Mařky. Každý návrh svého lékaře negoval, a ten mu proto po čase sdělil, že ho již dál nebu-

de léčit. Pan Karel se hned rozčílil a rozhodl si na lékaře stěžovat. „To si přece nemůže dovolit!“ uvedl na návštěvě v naší Kanceláři Ombudsmana pro zdraví.

Bohužel jsme pana Karla příliš nepotěšili. Jedním z důvodů, kdy lékař skutečně může ukončit poskytování zdravotních služeb, je totiž situace, kdy pacient nesouhlasí s poskytováním veškerých zdravotních služeb. Stejně tak může lékař ukončit péči o pacienta, když přestane poskytovat nezbytnou součinnost, která je nutná pro jeho léčbu, nebo úmyslně a soustavně nedodrží navržený individuální léčebný postup, s nímž souhlasil. Panu Karlovi jsme tedy mohli jedině doporučit, aby si znovu promluvil s lékařem a nechal si od něj vysvětlit, proč se rozhodl pro konkrétní lékařský postup včetně zvolených léčivých přípravků. Může s ním probrat i obavy z případného vzájemného nepříznivého ovlivňování léků, které užívá. Dokonce není ani problém, aby požádal o konzultaci u jiného lékaře a probral s ním navržený léčebný postup. A pokud dojde k názoru, že skutečně není spokojen s poskytovanou péčí současného lékaře, může si najít jiného, s jehož přístupem bude spokojenější. Každopádně by se ale pan Karel neměl obávat svého lékaře na cokoli zeptat. Pokud dobře nerozumí, co mu říká, pak se má ptát znovu a chtít vysvětlení srozumitelnější. Ve finále totiž o své léčbě rozhoduje sám, protože bez jeho souhlasu ho lékař léčit nemůže. A jestliže člověk s něčím má souhlasit, měl by tomu taky pořádně rozumět.

Existují samozřejmě i další důvody, pro které může lékař ukončit poskytování zdravotních služeb. Patří mezi ně například situace, kdy by pacient závažným způso-

S čím se můžete na Kancelář Ombudsmana pro zdraví obrátit?

Kancelář Ombudsmana pro zdraví, z. s., je bezplatná poradna a informační centrum v oblasti zdravotnického práva a navazujících částí sociálního zabezpečení. Poradíme vám například v situacích, kdy jste nespokojeni s přístupem vašeho lékaře, při nedostupnosti léčby, jestliže máte pocit, že jste z důvodu svého postižení nebo věku zdravotníky diskriminováni či potýkáte-li se s posudkovými lékaři. Můžete se na nás obrátit kdykoli, když si nebudete jisti, jaká jsou u lékaře nebo v nemocnici vaše práva.

PODNĚT LZE PODAT:

1. formulářem
z www.ombudsmanprozdravi.cz
(vyberte formulář pro fyzické osoby);
 2. e-mailem
na ochrance@ombudsmanprozdravi.cz;
 3. osobně na adrese
Kancelář Ombudsmana pro zdraví,
Národní 9, 110 00 Praha 1,
úřední hodiny: středa: 9:00 – 11:30
a 13:00 – 17:00;
 4. klasickou poštou
na výše uvedenou adresu;
 5. telefonicky na tel.: 222 075 103
(pokud zde nejsme, je vám k dispozici záznamník).
- K vzájemnému předávání zkušeností a k diskusi slouží facebooková stránka Kanceláře Ombudsmana pro zdraví a twitterový účet s adresou [@OmbudsmanZdravi.cz](https://twitter.com/OmbudsmanZdravi.cz).

bem omezoval práva ostatních pacientů nebo se neřídil vnitřním řádem poskytovatele a jeho chování přitom nebylo způsobeno zdravotním stavem.

Ukončením péče o pacienta nesmí dojít k bezprostřednímu ohrožení života nebo vážnému poškození jeho zdraví. Tuto podmínku by však lékař v případě pana Karla rozhodně neporušil.

Logicky je lékař oprávněn ukončit péči v případě, když pominou důvody k jejich poskytování (to neplatí u registrujících lékařů, jako jsou praktičtí lékaři, stomatologové a gynekologové) nebo prokazatelně předá pacienta s jeho souhlasem do péče jiného poskytovatele.

Příště: Jak moc vaše je vaše zdravotnická dokumentace a co všechno s ní můžete dělat?



ČESKÉ DRÁHY

letos přepravily více handicapovaných, říká v rozhovoru pro časopis Mosty náměstek generálního ředitele ČD Michal Štěpán

Národnímu dopravci za uplynulá tři čtvrtletí meziročně přibylo cestujících, služeb Českých drah využilo i více handicapovaných. S náměstkem pro osobní dopravu Michalem Štěpánem jsme si povídali nejen o nárůstu počtu cestujících, ale také o změnách ve spojích a linkách a dalších novinkách.

Pane náměstků, osobní železniční doprava zažívá v současné době renesanci. Alespoň to tak vypadá podle počtu přepravených cestujících. Meziroční nárůst se u národního dopravce počítá v milionech, je to tak?

Je to tak. Za tři čtvrtletí roku 2017 jsme skutečně zaznamenali meziroční zvýšení počtu přepravených zákazníků zhruba o dva miliony. A protože jde o rozhovor pro Mosty, tak bych rád zmínil i přepravy handicapovaných cestujících. Přes náš rezervací systém jich s námi také cestovalo víc než loni, a to zhruba o dvě stovky. Celkem tedy bezmála 5000 postižených, kteří naše služby využili. To znamená nárůst skoro o 5%, a to není konec roku. Vedle toho si ještě přičtíme průměrně 20 osob na vozíku denně bez nutnosti předhlášení, protože například kolem Prahy jezdí bezbariérové spoje zcela běžně a při nástupu není potřeba naše asistence. Jinými slovy, po devíti měsících letošního roku to může být až 10 000 handicapovaných, kteří využili naše služby. To je velice povzbudivé číslo.

Asi není pochyb, že zvýšený zájem o vlaky je motivován kvalitnějšími službami, modernějšími vozy a někde také opravami silnic. Typickým případem je linka Brno – Praha, kde se tyto faktory sečetly a vaše railjety téměř praskají ve švech. Jak to ale vypadá na snad nejdiskutovanější lince Ostrava – Praha, kde je konkurenční tlak ze strany soukromníků silnější?



„Po devíti měsících letošního roku to může být až 10 000 handicapovaných, kteří využili naše služby. To je velice povzbudivé číslo.“

Tam je situace obdobná. Máme radost, že nám zákazníci přibývají. Proto jsme už v říjnu zařadili více vozů do pátečního InterCity Opava z Prahy na severní Moravu a přímé nedělní spojení Opavy s Prahou expresem Vladislav Vančura jsme také posílili o dva vozy s kapacitou přibližně 120 míst navíc. A od prosince rozšiřujeme četnost jízdy těchto spojů o víkendech. Už před pár týdny jsme ale například přidávali vozy do expresu Csárdás pro posílení dopravy mezi Prahou a Brnem a do vlaku Hradišťtan pro cesty mezi Prahou, střední Moravou a Slováckem. Takže na růstový trend operativně reagujeme.

Tady se nabízí otázka, zda počítáte s nákupem nových vozidel. Budou asi potřeba.

Aktuálně probíhá soutěž na dodavatele asi padesátky úplně nových vagonů pro mezinárodní spoje do Maďarska. Ty by nám pomohly na spojích Praha – Brno. Počítáme také s tím, že se budeme ucházet o dotace z programu OPD II, abychom nakoupili nová vozidla pro regionální dopravu. Mimochodem, také jsme aktivovali již dříve vysoutěžený kontrakt na dodávku devíti RegioPanterů. Zkrátka, snažíme se. Zájem lidí o naše služby je tím hlavním motorem.

Co děláte pro cestující krom nasazování nových vozidel?

Na začátku roku jsme spustili nový web a e-shop, průběžně vylepšujeme oblíbenou mobilní aplikaci Můj vlak, čerstvě máme nové regionální webové stránky i novou verzi stránek pro zrakově handicapované. Taky jsme už v některých spojích začali brát platební karty a tento způsob placení budeme dál rozšiřovat. V dalších vlcích máme nově službu ČD minibar nebo občerstvovací automaty. Kompletně v těchto měsících měníme interiér pendolin, první modernizovaná souprava už jezdí na spoji z Prahy do Košic. Také připravujeme rozšíření služby wi-fi. Pokračujeme v začlenění našich spojů do integrovaných dopravních systémů jednotlivých krajů, naposledy to bylo včlenění všech rychlíků na Liberecku do jednotného způsobu odbavení, právě podle přání kraje. Je toho hodně. ▶



Soupravy SC Pendolino postupně procházejí omlazovací kúrou, všechny by měly mít moderní interiér do příštího léta.

Dojde také ke zrychlení spojů? A přibudou další trasy?

Určitě ano. Nejvíce změn v mezistátní dálkové dopravě se dotkne linka Praha–Mnichov. Počet spojů se zde zvýší ze 4 párů na 7 a cestovní čas se zkrátí až o půl hodiny. Rychleji přibližně o čtvrt hodiny se bude cestovat také do Budapešti. Tam pojedeme rovněž přímo do centra, na nádraží Nyugati. Ve vnitrostátní dálkové dopravě se více zaměříme na zvýšení kvality cestování především v západní části České republiky. Nové expresy zrychlí spojení z Prahy do Plzně, Mariánských Lázní, Chebu a také do Domažlic. V těchto expresech a také v rychlících z Prahy přes Ústí nad Labem do Mostu, Karlových Varů a Chebu se navíc objeví modernější a komfortnější vozy. Zrychlí se také cesty v dalších místech republiky, například mezi Hodonínem a Brnem nebo mezi Brnem a Jihlavou.

Novinek tedy bude celá řada. A samozřejmě se dále zvýší počet spojů pro zákazníky z řad handicapovaných. Společně se tak blížíme stavu, kdy bude devět vlaků z deseti alespoň částečně nízkopodlažních, pokud nekompletně bezbariérových.



Od nového jízdního řádu sjednotíte názvy některých linek, proč jste k tomu přistoupili?

My jsme už letos během platnosti jízdního řádu zavedli v komunikaci s našimi zákazníky první jednotné názvy u linek z Prahy přes České Budějovice do Lince a z Prahy přes Olomouc do oblasti moravského Slovácka. Jižní a Slovácký expres od loňského prosince nabízí rychlé spojení a v rámci jedné linky také stejné služby a vozy. Když si dnes cestující vyberou třeba Jižní expres, dopředu vědí, že každý spoj této linky, ať jede v šest ráno nebo ve tři hodiny odpoledne, bude nabízet stejný komfort. Klimatizované vozy, elektrické zásuvky pro napájení mobilních telefonů, sedadla se stoly na notebooky a nebo třeba nabídku občerstvení z minibaru s rozvážkou na místa cestujících. Tento systém se osvědčil, proto ho s novým jízdním řádem dál rozšíříme. A protože název má charakterizovat směr, kam vlaky jedou, tak k Jižnímu a Slováckému expresu nově přibude také Západní expres z Prahy do Plzně a Chebu nebo Mnichova a také síť vlaků EuroCity Metropolitan. Pod tímto mezinárodně srozumitelným názvem pojedou mezistátní vlaky, které propojují metropole Čech, Moravy, Slovenska a Maďarska.



Na dálkových vlacích z Prahy přes Olomouc a Uherské Hradiště do Luhačovic nasazují ČD už od prosince loňského roku modernizované vozy a ve všech spojiích na této lince nabízejí jednotnou kvalitu služeb.



O odstávce elektrické energie BUDETE VĚDĚT VČAS

Těm z vás, kteří máte svá odběrná místa na zásobovacím území společnosti E.ON Distribuce, a.s., nabízíme nahlašování plánovaných odstávek elektrické energie.

Jedná se zejména o území Jihočeského a Jihomoravského kraje a části Zlínského kraje, Kraje Vysočina a části Olomouckého kraje (okres Prostějov).

Tato služba je bezplatná a spočívá v zasílání oznámení o plánované odstávce na vámi uvedenou e-mailovou adresu s minimálně 15denním předstihem před započítáním odstávky, pokud je vaše odběrné místo touto odstávkou dotčeno. V této službě je taktéž zahrnuto i zasílání oznámení o případném zrušení plánované odstávky.

Nejedná se o obchodní nabídku žádného prodejce elektrické energie a zájem o zřízení této služby není nijak smluvně vázán, nevyžaduje žádnou úpravu stávajících smluv o dodávce elektrické energie a ani neovlivňuje cenu dodávané energie. Jde čistě o zájem distribuční společnosti E.ON Distribuce, a.s., usnadnit osobám se zdravotním postižením běžný život.

Službu oznamování odstávky elektrické energie vám nově nabízí společnost E.ON Distribuce, a. s., bez ohledu na to, kdo je vaším koncovým dodavatelem elektrické energie (obchodníkem). E.ON Distribuce, a. s., je vlastníkem distribuční sítě převážně v jižních Čechách a na jižní a střední Moravě.

Pokud chcete tuto službu využívat, zašlete na adresu info@eon.cz jednoznačný identifikátor vašeho odběrného místa – kód EAN ze stávající smlouvy (např.



859282400101409306) nebo číslo odběrného místa (ČOM: např. 4599108416), dále e-mail, na který máte být informováni, a adresu odběrného místa. Z důvodu rozlišení uveďte do předmětu e-mailu následující: **Žádost o nahlašování plánovaných odstávek.**

V momentě aktivace nabízené služby budete o této skutečnosti na vámi uvedenou e-mailovou adresu informováni. Pokud by bylo vaše odběrné místo dotčeno plánovanou odstávkou ještě v době před aktivací této služby pro vaše odběrné místo, berte, prosím, ohled na časovou a technickou náročnost plošného zprovoznění všech funkcionalit nabízené služby.

Zároveň bychom rádi vaše odběrné místo vyznačili do našeho dispečerského systému tak, abychom zejména v případě vzniku rozsáhlé kalamity mohli koordinovat odstranění vzniklých poruch i s ohledem na vaši zvýšenou potřebu dostupnosti elektrické energie.

NRZP ČR považuje snahu společnosti E. ON Distribuce, a.s., za zajímavou. Cílem je pomoci lidem, kteří jsou závislí na přístrojích udržujících stabilitu jejich zdraví a majících zásadní vliv na udržení života v případě přerušení elektrické energie. Není to nějaká snaha uzavřít nové smlouvy s klienty a podobně. Domníváme se, že se bude jednat především o lidi, kteří jsou trvale nebo občasně připojeni na dýchací přístroje, kteří používají BiPAP nebo CPAP. V databázi pro zrychlenou opravu poruchy elektrického vedení nebo nahlášení odstávky elektrické energie by měli být také lidé, kteří mají zavedené sondy anebo jsou připojeni na jiné přístroje, které je udržují ve stabilním zdravotním stavu.

Ještě upozorňujeme, že tato služba bude poskytována pouze těm klientům, kteří žijí v okresech uvedených na mapce a jsou připojeni na síť společnosti E.ON Distribuce, a.s.

Jednou z častých příčin poruch je strom spadlý do vedení



Na dispečinku pracuje tým zkušených odborníků



JSME SOUČÁSTÍ PŘÍBĚHŮ S DOBRÝM KONCEM -

Klinické dny pro pacienty s nervosvalovým onemocněním

Jakékoliv nervosvalové onemocnění (NSO) vyžaduje komplexní péči mnoha specialistů, jejichž počet se mění v souvislosti s progresí onemocnění. V ČR dosud nemáme k dispozici opravdové nervosvalové centrum, které by bylo schopno obsáhnout péči o pacienty s NSO komplexně, tedy i se zajištěním kardiologické, ortopedické a ventilační péče na jednom místě.

Když se na naši patientskou organizaci End Duchenne před třemi lety obrátila paní Mgr. Helena Kočová, Ph.D., se zajímavým projektem – Klinické dny, viděli jsme v něm možnost, jak vyplnit chybějící část v oblasti specializované péče o pacienty s nervosvalovým onemocněním, a možnost, jak reálně zlepšovat kvalitu života těchto pacientů.

Dlouhodobě podporujeme myšlenku propojení patientských organizací zaměřených na NSO. Pomáháme pacientům nejen se svalovou dystrofií Duchenne/Becker, SMA, ale i s nespecifickými dystrofiemi. Smyslem projektu je pomáhat rodinám pacientů s NSO, kterým je sdělena nevléčitelná diagnóza jejich dítěte.

Jsme jakýmsi mostem mezi prostředím nemocničním a tím rodinným a lidským. Snažíme se zkušenosti, které jsme jako pečující rodiče o děti s nervosvalovým onemocněním získali v minulosti, předávat rodinám, které se snaží vyrovnat s těžkým onemocněním a novým osudem a učí se žít. Právě jim chceme pomáhat tím, že jim předáme tolik potřebné informace o možnostech rehabilitace, speciálních pomůčkách, vzdělávání, sociální podpoře, bezbariérovém bydlení, výzkumu a klinických testech atd.

Nervosvalová onemocnění jsou ve většině případů progresivní povahy, a proto je u nich velice důležitá prevence. Po určení závažné diagnózy se život rodiny otočí o 180 stupňů. Je třeba začít s každodenní rehabilitací, přizpůsobit bydlení okamžiku, kdy dítě přestane samo chodit, najít speciální školu či školku, vyřídít poukazy na mnoho pomůcek, najít asistenty, získat finanční pomoc na pomůcky, které zdravotní pojišťovny nehradí, najít odborné lékaře atd.

S tím vším dokážeme pečujícím rodinám pomoci. Mgr. Kočová je nejen odbornicí na speciální vzdělávání, ale je

sama také matkou dítěte s nervosvalovým onemocněním.

Klinické dny se konají vždy první čtvrtek v měsíci ve FN Brno. Jde o odbornou psychosociální pomoc pečujícím rodičům a pacientům, duševní a odbornou podporu například během hospitalizace dítěte před náročnou operací skoliózy páteře a po ní nebo třeba o odbornou pomoc přímo v rodinách. Snažíme se jim poskytovat odbornou a lidskou podporu a být jim k dispozici i mimo ordinanční hodiny, tedy nepřetržitě, přestože se také sami nepřetržitě staráme o děti s těžkým nervosvalovým onemocněním.

A jak vidí projekt Klinické dny sami lékaři? Podle přednostky Kliniky dětské neurologie LF MVU a FN Brno Doc. MUDr. Hany Ošlejškové, Ph.D., projekt pomáhá lékařům v nelehkém úkolu péče o pacienty s nervosvalovými onemocněními. „Náplní práce lékaře je nejen medicínská, ale i sociální a psychická podpora pacientů a jejich rodin. V tomto nám velkým dílem pomáhá spolupráce s patientskou organizací End Duchenne.

Rodiče získávají navíc i náhled do problematiky vzdělávání v rámci inkluze. Řeší i běžné situace, jak postupovat v rámci školy



v případě, že dítě je z nějakého důvodu dlouhodobě hospitalizované," říká Ošlejškova. Poukazuje na to, že centrum disponuje nádechovými trenažéry a pacienti a jejich rodiče jsou během klinických dnů zacvičeni na práci s nimi a mají je zapůjčeny k dalšímu domácímu tréninku.

„My, lékaři, pak máme více času na další pacienty. Jisté je i pro rodiče mnohem příjemnější, že o svých každodenních problémech mají možnost popovídat s lidmi, kteří pro ně mají pochopení, často si sami něčím podobným prošli,“ dodává přednostka.

Za šest měsíců práce na projektu Klinické dny ve FN Brno jsme díky Heleně Kočové vstoupili do více než 50 rodin pacientů s nervosvalovým onemocněním. Rádi bychom v projektu pokračovali i v dalších letech. Děkujeme za finanční podporu Nadaci Agrofert, firmě ON Semiconducto, Kontu Bariéry a Nadaci ČEZ (Pomáhej pohybem).

Tady je jeden z příběhů s dobrým koncem.

Mému těžce zdravotně postiženému synu Jakubovi je 15 let a lékařských diagnóz má několik. Jeho hlavním onemocněním je geneticky vrozená progresivní svalová dystrofie „Duchennova typu“, progresivní osteoporóza, obstrukční spánková apnoe atd.

Kuba je od svých šesti let upoután na invalidní vozík a polohovací postel. Jeho nemoc postihuje především kosterní svalstvo, jinak je ale vysoce inteligentní a na to, jaký má osud, velmi pozitivní dítě, tedy dnes už „puberták“ neboli skoro „dospělák“. Vzhledem k jeho stále se zhoršujícímu zdravotnímu stavu a progresi všech nemocí musel podstoupit velmi náročnou a složitou operaci těžké skoliózy a deformity páteře. Bohužel s jeho diagnózou byl problém zajistit takové pracoviště, kde by mu mohli lékaři specialisté pomoci. Shodou náhod a okolností jsme se ke kžženému výsledku dopracovali přes paní Helenu Kočovou z projektu Klinické dny patientské organizace END Duchenne. Operace byla komplikovaná a velmi náročná, pooperační péče samozřejmě také. Nicméně zákrok se povedl a dnes, tři měsíce po operaci, nemá Kuba bolesti a kvalita jeho života se zlepšila. Samozřejmě já, jako jeho matka, jsem ze všech věcí a okolností, které se v souvislosti s jeho operací a stále se zhoršujícím zdravotním stavem udály, na jedné straně šťastná, že se to povedlo, ale na straně druhé unavená a vyčerpaná. Ale tak to prostě je. Jsme na tom jako milující rodiče asi stejně. Je to prostě každodenní boj se životem, nemocí, úřady, sebou samými a okolím. Já to přirovnávám ke „křečkovi v kolečku“. Pořád běhá, točí se a pak je úplně vyřízený.

Chtěla bych tímto krátkým článkem vzdát hold a vyjádřit velké poděkování paní Heleně Kočové, která mi svými běžnými „ženskými“ radami pomohla, a to především po psychické stránce. Moc děkuji také lékařům, především prof. Doc. Martinu Repkovi a jeho spolupracovníkům z FN Brno, za to, že operaci provedli, a také za to, že doc. Repka jako lékař stále hledá nové technologie a má chuť a vůli pomáhat takhle nemocným dětem, které to v životě vůbec nemají lehké a jejichž životnost je tzv. „omezená“. Děkuji i za to, že dává naději jejich nešťastným rodičům. Paní Helena mi byla a samozřejmě stále je velkou oporou i proto, že lékaři v dnešní uspěchané a hektické době nemají tolik času být rodičům psychickou podporou a věnovat jim delší čas, vysvětlení, aby se



není to tak. Co si nevybojujete, to nemáte, jak materiálně, tak psychicky. Vše je běh na dlouhou trať, na které potřebujete hodně trpělivosti a pokory...

Tímto bych chtěla vzdát hold všem lidem, kteří se snaží podat pomocnou ruku, pomáhají vysvětlit a pochopit určité věci, přežít drsnou realitu všedního dne. Je to neskutečná pomoc a také vlastně radost, když takového člověka „anděla“ na své cestě životem potkáte a může vlastně „být“. Někdy

„Snažíme se zkušenosti, které jsme jako pečující rodiče o děti s nervosvalovým onemocněním získali v minulosti, předávat rodinám, které se snaží vyrovnat s těžkým onemocněním a novým osudem a učí se žít.“

se vším mohli vyrovnat. Bohužel, taková je dnešní doba – supertechnologie, vybavení, ale na duchovno a lidskou stránku moc času nezbyvá. Proto jsem moc ráda za to, že jsem našla takovou milou a spřízněnou duši v podobě Helenky, která je asi naším strážným andělem, protože se na ni mohu kdykoliv spolehnout a obrátit s čímkoliv. Sama má také velmi nemocnou holčičku, o kterou pečuje, a asi proto je tak empatická a chápaná, protože to sama také zažívá a ví, jaké to je.

Je moc fajn, když se máte ve svých kritických situacích na koho obrátit, a víte, že vám aspoň trochu pomůže, podpoří vás a nenechá na „holičkách“ i po stránce materiální. Člověk by si řekl, že by to mělo být samozřejmé, když už prožíváte neveselý život svého vlastního dítěte, které milujete a víte, že limity jsou stanoveny jeho nemocí. Ale

tomu říkám nesnesitelná lehkost bytí, ale to si asi občas myslí každý z nás. Na světě by mělo být více „andělů“ a dobrých duší, nejen mamon a shon za penězi a majetkem. Naše nemocné děti nás potřebují a zaslouží se především respekt a úctu za to, jak dennodenně bojují, aby vlastně mohly žít svůj „omezený“ život. Jsou veselé, šťastné, ironické, občas protivné, mají svůj názor, někdy nadávají na svůj osud, ale vlastně jen bojují o své přežití. My rodiče jim v tom můžeme nebo snad i musíme pomoci. Je to náš velký společný boj a všichni „musíme si pomáhat“.

S úctou a srdcem na dlaní ke všem nemocným dětem a jejich obětavým rodičům, příbuzným, fajn lékařům, kteří se snaží, milým sestřičkám v nemocnicích a všem dobrým lidem přeji hezké dny a „slunce v duši“.

Petra a Jakub Rohelovi z Ostravy



Okénko do poraděn NRZP ČR

V roce 2007 jsem byl donucen podepsat návrh na zbavení svéprávnosti, co mám udělat pro navrácení svéprávnosti?

Do 31. 12. 2016 měly soudy povinnost všem osobám, které byly zbaveny svéprávnosti, opět přezkoumat zdravotní stav. Proto se domnívám, že váš zdravotní stav byl přezkoumán. Novým občanským zákoníkem č. 89/2012 Sb., ve znění zákona č. 460/2016 Sb., se připouští pouze omezení svéprávnosti. Dle § 59 soud může svéprávnost omezit v souvislosti s určitou záležitostí na dobu nutnou pro její vyřízení nebo na jinak určenou určitou dobu, nejdéle však na tři roky. Je-li zjevné, že se stav člověka v této době nezlepší, může soud svéprávnost omezit na dobu delší, nejdéle však na pět let. Uplynutím doby omezení svéprávnosti právní účinky omezení zanikají. Zahájí-li se v této době řízení o prodloužení doby omezení, trvají právní účinky původního rozhodnutí až do nového rozhodnutí, nejdéle však jeden rok.

Návrh na přezkoumání vašeho zdravotního stavu může podat váš kolizní opatrovník či rodinný příslušník. Návrh na zrušení omezení svéprávnosti můžete podat i vy, to znamená, že můžete podat k soudu návrh na navrácení svéprávnosti, tedy o přehodnocení vašeho zdravotního stavu. Návrh se podává k okresnímu soudu, v jehož obvodu má člověk, o jehož svéprávnost jde, bydliště.

Ve vašem případě by bylo vhodné, abyste si návrh na přehodnocení zdravotního stavu podal na příslušný okresní soud sám, čímž bude vzat v potaz rozsah i stupeň vaší schopnosti postarat se o vlastní záležitosti a způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem, tedy právně jednat.

Bydlím ve zdravotně závadném bytě se svým zdravotně postiženým synem, který je imobilní, pobírá příspěvek na péči, má průkaz ZTP/P a přiznaný invalidní důchod 3. stupně. Slyšela jsem, že si lze zažádat o bezbariérový byt v Liberci. Jaký je postup při podání žádosti?

Pravidla pro přidělování bytů ve vlastnictví statutárního města Liberec jsou nedílnou součástí širšího Rámce pro realizaci obecního plánu sociálního bydlení. Všechny byty ve vlastnictví statutárního města jsou výlučně přidělovány na sociální bázi, tedy osobám v bytové nouzi či ohroženým ztrátou bydlení, ohroženým rodinám s dětmi, seniorům, lidem s nízkými příjmy, se zdravotním i sociálním znevýhodněním, kteří nedokážou vlastními prostředky řešit své bytové potřeby v komerční sféře. Tyto byty jsou přidělovány v rámci systému prostupného bydlení, které se řídí zvláštní metodikou, jež je nedílnou součástí těchto pravidel. Bezbariérové a upravitelné byty mají cha-

rakter bytů zvláštního určení ve smyslu ust. § 2300 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Jedná se o byty zvlášť upravené a určené pro zdravotně znevýhodněné osoby a osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace.

Vzhledem k tomu, že váš syn je imobilní, můžete si zažádat o byt zvláštního určení, tedy bezbariérový. Musíte však splňovat další podmínky, a to mít trvalé bydliště na území ČR a prokázat, že nemáte dluh vůči městu Liberec. Při podání žádosti o byt musíte předložit občanský průkaz, rozhodnutí o přiznaném průkazu ZTP/P, příspěvku na péči, invalidity 3. stupně a další formulář vyplněný lékařem, který byt doporučí. Formuláře žádostí o bezbariérové byty jsou k dispozici na oddělení humanitním (1. máje 108, 2. patro, Liberec) a na webových stránkách odboru školství, kultury a sociálních věcí (www.liberec.cz).

Žádost o byt a formulář pro lékaře vám můžeme poskytnout v naší poradně, kde vám můžeme být nápomocni s vyplněním. Vyplněnou žádost s dalšími výše uvedenými dokumenty doručíte na odbor školství a sociálních věcí, oddělení humanitní, sídlící na třídě 1. máje 108 v Liberci. Tímto oddělením bude provedeno sociální šetření ve vaší domácnosti, které vyhodnotí vaše ubytování. Ve vašem případě se jedná o byt zdravotně závadný, čímž je splněna jedna z podmínek. O přidělení bytu rozhoduje

Rada města Liberce na základě odůvodněného doporučení humanitní komise. V případě kladného posouzení budete vyzváni k podpisu nájmní smlouvy.

Jak a kde si mohu zažádat o příspěvek na péči? Jsem osobou se zdravotním postižením, pobírám důchod 3. stupně. Je mi 50 let.

Příspěvek na péči je určen osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při zvládnutí základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle zákona o sociálních službách. Z poskytnutého příspěvku pak tyto osoby hradí pomoc, kterou jim může dle jejich rozhodnutí poskytovat osoba blízká, asistent sociální péče, registrovaný poskytovatel sociálních služeb, dětský domov nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu.

Pro posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat základní životní potřeby u 10 ucelených úkonů v oblasti každodenního života, a to dle přílohy č. 1, vyhlášky č. 505/2006 Sb.

- Mobilita (zvládat vstávání, usedání, chůze)
- Orientace (orientovat se zrakem, sluchem, pomocí psychických funkcí)
- Komunikace (dorozumět se a porozumět – mluvenou řečí i psanou zprávou)
- Stravování (stravu naporcovat, najíst se a napít se, dodržovat dietní režim – dietu)



- Oblékání a obouvání (vybrat si oblečení a obutí, oblékat se, obouvat se, svlékat se a zouvat se)
- Tělesná hygiena (umývat si obličej, ruce a celé tělo, česat se, péče o ústní hygienu)
- Výkon fyziologické potřeby (používat WC, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky)
- Péče o zdraví (dodržování stanoveného léčebného režimu, ošetřovatelská opatření)
- Osobní aktivity (stanovit si a dodržet denní režim, zapojit se do aktivit odpovídajících věku)
- Péče o domácnost (nakládat s penězi, obstarat nákup, nosit běžné předměty)

Doporučuji vám výše uvedené úkony vyhodnotit, a to s osobou či institucí, která vám je nápomocna při zvládnutí základních životních potřeb, a žádost o příspěvek na péči na úřadu práce podat. Žádost vám může poskytnout naše poradna či úřad práce nebo jsou k dispozici na <http://portal.mpsv.cz/forms>. Žádost posoudí úřad práce, posudkový lékař a úředníci. Úřad práce rozhoduje o přiznání příspěvku na základě posudku od lékaře z České správy sociálního zabezpečení, lékař vychází z dokumentace praktického lékaře. Poté je příspěvek na péči přiznán v příslušném stupni I. – IV., popřípadě nepřiznán.

Jsem držitelem průkazu ZTP a dosud jsem uplatňoval na Úřadu práce v Liberci výhodu: přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání. Nedávno jsem se ale od kamarádky dozvěděl, že ji úřednice na úřadě tvrdila, že tuto výhodu již nelze uplatňovat, protože ji ČSSZ zrušila, a ona si tak bude muset počkat jako zdraví lidé bez průkazu ZTP. Nastala opravdu nějaká změna týkající se této výhody?

Vyhláška č. 388/2011 Sb. stanoví, které zdravotní stavy lze považovat za podstatná omezení schopnosti pohyblivosti a orientace. Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením upravuje některé nároky držitelů průkazu osoby se zdravotním postižením. Osoba, která je držitelem průkazu ZTP, má nárok na vyhrazené místo k sedění ve veřejných dopravních prostředcích pro pravidelnou hromadnou dopravu osob, s výjimkou dopravních prostředků, v nichž je místo k sedění vázáno na zakoupení místenky, přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání. Za osobní projednávání záležitostí se nepovažuje nákup v obchodech ani obstará-

vání placených služeb ani ošetření a vyšetření ve zdravotnických zařízeních. Dále má tato osoba nárok na bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní veřejné hromadné dopravy osob (tramvajemi, trolejbusy, autobusy, metrem), slevu 75 % jízdného ve druhé vozové třídě osobního vlaku a rychlíku ve vnitrostátní přepravě a slevu 75 % v pravidelných vnitrostátních spojích autobusové dopravy.

Výhody pro držitele průkazu ZTP jsou dané výše uvedenou vyhláškou, tj. „přednost při osobním projednávání záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání. Za osobní projednávání záležitostí se nepovažuje nákup v obchodech ani obstarávání placených služeb ani ošetření a vyšetření ve zdravotnických zařízeních.“

Vzhledem k tomu, že se jednalo o úřední jednání v prostorách ČSSZ, může být tato výhoda uplatněna, tzn. přednostní vyřízení záležitosti.

Z příspěvku na zvláštní pomůcku jsem si zakoupila nové auto. Na finančním úřadě jsem se ptala, jak je to s vrácením daní, přý si to mám vyhledat v zákoně. Obraťte se na vaši poradnu s žádostí o radu.

Uplatnit vrácení daně je možné při nákupu automobilu z příspěvku na zvláštní pomůcku. Nárok vymezuje zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Při koupi auta z příspěvku na zvláštní pomůcku si zažádáte o vrácení daně na finančním úřadu. Jako osoba se zdravotním postižením máte nárok na vrácení DPH u jednoho osobního auta zakoupeného v ČR v období pěti let v maximální výši 100 000 Kč. Nárok na vrácení zaplacené daně je nutné podat do tří let od kalendářního měsíce, v němž OZP obdrží rozhodnutí úřadu o přiznání příspěvku na zakoupení osobního automobilu, nebo od měsíce, v němž se zdanitelné plnění uskutečnilo.

Na svůj finanční úřad si podejte písemnou žádost o vrácení DPH. Musí obsahovat jméno a příjmení, místo pobytu a rodné číslo osoby se ZP, rozhodnutí o přiznání příspěvku na nákup osobního automobilu a daňový doklad nebo doklad o prodeji osobního automobilu, který byl vystaven prodejcem – plátcem DPH.

Pokud budete předkládat doklad o prodeji, pamatujte na to, že musí obsahovat tyto údaje: obchodní firmu nebo jméno a příjmení prodejce, DIČ plátce, vaše jméno a příjmení a místo pobytu, rozsah a předmět zdanitelného plnění, evidenční číslo dokladu, datum uskutečnění zdanitelného plnění, sazbu, základ a výši daně včetně uvedení celkové ceny s DPH.

Z HISTORIE SPOLKŮ a organizací zdravotně postižených - I. část

Existence osob se zdravotním handicapem byla vždy v historii lidstva problémem, který společnost řešila někdy dramaticky, někdy ponecháním jedince svému často trpkému osudu, jindy soucitem, méně již mecenášstvím, které bylo většinou pro vyvolené. Zaznamenáváme však i snahy o výchovu a vzdělávání handicapovaných. Byla to především katolická církev, kdo učinil první kroky v jejich prospěch.

První zmínka pochází z VI. století, kdy kněz John Beverley psal o výchově hluchoněmých (dílo „Lonquella per digitos“, v překladu „mluva prsty“). Pedro de Ponce a jiní mniši řádu sv. Benedikta vychovávali ve středověku neslyšící ve Španělsku a hlavně pak francouzský abbé Charles-Michel de L'Épée položil základy k celé ústavní výchově neslyšících a především pak k jejich znakovému jazyku.

U nás v českých zemích to byl kněz Jan Berger, který se stal roku 1786 jedním ze zakladatelů a posléze ředitelem prvního Ústavu pro hluchoněmé v Praze. On i jeho nástupci, kněz Václav Frost či prelát Karel Kmoch, vyhledávali neslyšící a pečovali o jejich blaho tělesné i duševní a byli se svými žáky v pravidelném kontaktu.

13. století – počátky péče o nevidomé

Také u nevidomých se péče soustředovala do rukou katolické církve. Svátý Ludvík, francouzský král, založil v Paříži již roku 1260 první špitál pro nevidomé. U nás byl prvním „Ústav pro vychování a léčení chudých slepých dětí a na oči chorých na Hradčanech“, založený v roce 1808. Byl spravován boromejkami, milosrdnými sestrami kongregace sv. Karla Boromejského, které „s láskou, vytrvalostí a bezpříkladnou trpělivostí ošetřovaly a vychovávaly slepé děti bez rozdílu náboženství a národnosti“.

Ústavní škola byla trojtřídní, vychovávala a vzdělávala nevidomé děti od 6 do 18 let.

Mimo výuky psaní a čtení a předmětů – matematika, zeměpis, dějepis, přírodopis a praktické práce v domácnosti – to byla hlavně řemesla: košíkářství, kartáčnictví, pletení koberců, vyšívání, krajkářství, pletení punčoch a prádla, výroba galanterních předmětů ze skla apod.

Počátky podpůrného spolkového života

Na počátku vzniku spolků, především smyslově postižených, ale též tělesně postižených, byly zaopatřovací a azylové ústavy pro „slepé, hluchoněmé a zmrzačené“, kolem nichž a pod jejich ochrannou záštitou se sdružovali dospělí žáci a soustřeďoval se zde i „spolkový život“. Ústavy své chovance sice vychovávaly pro život, ale v tehdejších společenských podmínkách jen těžko mohli tito lidé žít plně samostatným životem.

Společnost nebyla schopna zaručit postiženému jedinci další existenci po absolvování ústavu. Proto chovanci zůstávali ve svých ústavech i po skončení školní výuky a z ústavu vychovávacího a vzdělávacího přecházeli do ústavu zaopatřovacího. Případně byli se svými „mateřskými“ ústavami alespoň ve styku a využívali nejrůznějších fondů a nadací při ústavech zřízených, jako byly podpůrné fondy nevidomých, neslyšících či pro válečné invalidy, provozní kapitály slepeckých řemesel apod. Jen velmi nepatrný počet odchovanců si mohl samostatně a zcela nezávisle vydělávat.

Vzniklé podpůrné spolky neslyšících a nevidomých byly svépomocnými organizacemi, pomáhajícími svým členům v udržení nezávislosti a mladým členům při zakládání vlastní existence. Účelem spolků bylo povznést členy mravně a hmotně, aby mohli žít normálním občanským životem. Jejich úkolem bylo podporovat je v nemoci, ve stáří, poskytovat jim peněžní výpomoc v případě sňatku, narození dítěte, hradit nebo přispívat na jejich účty v případě ošetření chrupu, nákladnějších léků a podobně. Své aktivity financovaly především ze sbírek, milodarů v nepatrné míře i z prodeje svých výrobků.

První podpůrný spolek byl pro neslyšící

V Českých zemích nebylo postavení neslyšících příznivější než jinde v Evropě. V první polovině devatenáctého století byly v Čechách a na Moravě jen ústavy v Praze (1786), v Brně (1832) a Litoměřicích (1858). Život neslyšících se soustřeďoval kolem těchto ústavů, zvláště pak pražského. Jeho ředitel Jan Mücke a Václav Frost dlouhodobě po vzoru ústavu pro hluchoněmé v Berlíně docházeli k úvahám vybudovat spolek neslyšících, který by pomohl ústavu v péči o sluchově postižené.

Prvním spolkem zdravotně znevýhodněných vzniklým v českých zemích byl **Spolek hluchoněmých sv. Františka Saleského v Praze**. Proč jím byl právě spolek neslyšících? Hluchota znesnadňuje způsob komu-

nikace mluvenou řečí a omezuje tím příjem informací, vede k úplné společenské izolaci. Spolek byl šestým svého druhu v Evropě. Založení spolku organizoval přípravný výbor, který vznikl z podnětu prvního českého ředitele ústavu Václava Kotátka a ústavního katechety Karla Kmocha. Spoluzakladatelem byl Václav Josef Wilczek, neslyšící knihvazač, později řádný učitel na pražské škole pro neslyšící.

Stanovy napsal krasopisně sám Wilczek, a to v jazyce německém, který byl tehdy úředním jazykem. Obsahovaly 28 článků (paragrafů) a byly odeslány dne 8. května 1868 pražskému policejnímu ředitelství, které je schválilo výnosem z 22. května 1868. Ustavující schůze – valná hromada – nového spolku se konala v září téhož roku a zvolila předsedou spolku Václava Wilczeka, který jím zůstal až do své smrti. **Od založení spolku neslyšících se obecně odvíjí spolková činnost zdravotně postižených v českých zemích.**

Myšlenky, které spolek prosazoval, byly humánní a pokrokové. Domáhal se zavedení povinné školní docházky pro neslyšící a zřízení školy pro učeně, staral se o zvyšování kulturní úrovně neslyšících, finančně je podporoval v nouzi, nezaměstnanosti a nemoci. Cílem bylo osvobodit neslyšícího člověka od hospodářské závislosti a společenské izolace, uvolnit jeho tvůrčí síly k všeobecnému prospěchu.

Vznikají další spolky pro neslyšící Spolek hluchoněmých sv. Františka Saleského v Praze byl až do roku 1914 jediným svého druhu na celém území Čech, Moravy a Slezska. Stal se vzorem pro všechny ostatní spolky, které byly u nás později zakládány ve velkých městech. V roce 1914 byl založen v Českých Budějovicích další podpůrný spolek neslyšících. Byl pojmenován „Jirsík“ na památku zakladatele uvedeného Ústavu pro hluchoněmé biskupa Valeriána Jirsíka. Postupně vznikaly další podpůrné spolky: v roce 1917 plzeňský „OUL“ a v roce 1918 podpůrný spolek v Hradci Králové. Ukončení první světové války bylo impulzem ke vzniku dalších spolků. V roce 1919 byl založen z popudu učitelského sboru Ústavu pro hluchoněmé v Ivančicích Český spolek hluchoněmých v Brně.

Brněnský spolek byl od svého založení velmi aktivní při opatrování zaměstnání a ubytování. Celá řada neslyšících žila v tehdejší době v otřesných podmínkách v příbytcích vyhloubených v Pisárkách ve skalách. To bylo impulzem pro spolek –

zřídit vlastní útulnu a noclehárnu. Z výtěžků darů a sbírek byl zakoupen pozemek a především svépomocí postavena v Králově Poli ubytovna. V roce 1933 dochází z popudu spolku k ustavení Družstva hluchoněmých obuvníků a krejčích. Pro nedostatek zakázek zaniklo v roce 1937.

Národnostní spolky pro neslyšící

Až do roku 1920 byly podpůrné spolky utrakvistické. To znamená, že jejich členem se mohl stát každý sluchově postižený bez ohledu na to, jaké byl národnosti, zda české či německé. Ovšem rozpadem rakouské říše se začali neslyšící oddělovat podle národnosti a v jednom případě i podle náboženství (Židovský spolek hluchoněmých v Praze). Znamenalo to další drobení již tak malých organizací, které oslabovalo jejich sílu a schopnost něco prosadit. Proto se čeští i němečtí neslyšící snažili vytvořit celostátní organizace. V roce 1920 byla založena Ústřední péče o hluchoněmé. Měla poskytovat rady v otázce učňovských míst, práce a společenského postavení neslyšících.

Velmi záhy její činnost prakticky zanikla. V roce 1921 vznikl z iniciativy českých spolků Svaz československých spolků hluchoněmých a nedlouho potom vytvořily německé spolky Státní svaz německých hluchoněmých v ČSR se sídlem v Litoměřicích. Spolupráce těchto dvou organizací nebyla vždy nejlepší. Zájmy národnostní, především v německém svazu, převládaly nad zájmy zlepšit život neslyšících.

Spolky pro neslyšící různého zaměření

Vedle podpůrných spolků byly po roce 1918 zakládány spolky sportovní, turistické a divadelní. Byly to ovšem spolky s velmi malým počtem členů. Část z nich stála mimo oba celostátní svazy. Tato nejednotnost způsobovala, že svazy nemohly na veřejnosti vystupovat jako mluvčí všech československých neslyšících a jejich význam byl velmi malý.

V roce 1925 se uskutečnil v Plzni sjezd Československého svazu spolků hluchoněmých. Nevedl však k vytvoření stabilní a státem respektované organizace. Tento stav nejednotnosti trval až do vzniku Protektorátu Čech a Moravy. V průběhu druhé světové války byla spolková činnost zakázána a neslyšící se scházeli příležitostně v restauracích. Roztříštěnost, hašteřivost, osobní animozity provázejí celé období spolkové činnosti neslyšících k jejich škodě. Svým způsobem je to i důsledek komunikační izolace vůči komunitě slyšících.

PRVNÍ SPOLEK PRO NEVIDOMÉ

Popud k založení spolku vycházel ze zkušenosti, že nevidomí, kteří se v ústavu vyučili řemeslu nebo ladění klavírů či se profesionálně věnovali hudbě, měli velký problém s praktickým uplatněním pro velkou konkurenci. Bezprostřední podnět proto dal nevidomý hudebník a ladič klavírů Antonín Růžička. S několika přáteli vytvořil přípravný výbor, který zpracoval stanovy spolku s názvem **Podpůrný spolek samostatných slepců pro české země (PSSS)**. Ustavující schůze byla 18. června 1902 za účasti patnácti zakládajících členů a ihned přijala stanovy, které zdůrazňovaly nepolitický charakter spolku. Předsedou byl zvolen iniciátor Růžička.

Těžké začátky spolku

Spolek si dal za úkol dokázat, že nevidomí mohou v životě obstát samostatně, že životní neúspěchy některých není třeba řešit zřizováním azylů pro všechny. Spolek však neměl zvláštní podporu ústavů pro nevidomé. Někdy dokonce svým chováním vedení ústavu zakazovalo, aby se stali členy PSSS. Takzvaní dobrodinci jej chápali jako utopii. Hlavní ideu některých ústavů vyjadřovalo heslo „péče o slepce od kolébky až do hrobu“. V praxi to znamenalo upřít nevidomým právo na samostatný život a shromažďovat je do několika specializovaných azylů, kde přežívali a psychicky strádali.

Nový spolek spoléhal na skromné podmínky své existence a neměl v úmyslu dávat získané finanční prostředky na vydávání oslavných spisů a drahou výzdobu svých zařízení, což vedení ústavů nechápalo. Spolek s nimi musel zápat. Ve spolku panovalo přesvědčení, že prvotní je zajišťovat nevidomým práci a starat se o dostatek pracovních příležitostí. Prosazovat konkrétní sociální opatření. Soucit a ponižující dar z milosti, „péče od kolébky do hrobu“ mu byly cizí.

PSSS od svého začátku zápasil přirozeně s nedostatkem finančních prostředků. Bez nich nebylo možné uvažovat o otevření vlastních dílen. Pořádá proto koncerty nevidomých hudebníků, přednášky, propagační výstavy výrobků nevidomých řemeslníků, ženských ručních prací a také sbírky.

V době založení spolku existovaly tři výchovavací ústavy pro slepé. Dva z nich působily v Praze a jeden v Brně. Ústavy vychovávaly slepce „pro život“, ale ve skutečnosti přecházeli chovanci z ústavu výchovavacího do ústavu zaopatřovacího. Nebo byli poslání na „obtíž“ obcím či příbuzným. ➤

První slepecké dílny

Na sklonku první světové války přikročil spolek k budování prvních slepeckých dílen, vedených samotnými nevidomými. V dílnách bylo zaměstnáno přes 40 nevidomých, mnozí z nich ženati s rodinami. V roce 1925 byla postavena slepecká domovina v Nových Vysočanech, kde našlo zaměstnání na 60 slepců i s rodinami. Po otevření výrobních dílen přikročil spolek k intenzivní propagaci slepeckých výrobků. Byly pořádány výstavy a bazary slepecké práce v různých místech republiky k seznamování veřejnosti s pracemi nevidomých.

To však vše nemohlo stačit na to, aby se všichni nevidomí mohli zapojit do práce. Spolek pro ně hledal práce v různých výrobních podnicích. Například 40 žen pracovalo u firmy Baťa ve Zlíně, byť měly problémy s intenzivní pásovou výrobou. Další pak v ČKD, Tabákové režii a jinde.

První celostátní sjezd

V roce 1927 uspořádal spolek „**První celostátní sjezd slepců**“, kterého se zúčastnilo přes 400 nevidomých delegátů ze všech končin republiky. Přítomni byli zástupci slepeckých organizací z mnoha jiných evropských států a jeden japonský slepec. V programu prvního dne se vedle běžných sjezdových záležitostí setkáváme s projevy zahraničních hostů, s vystoupením zástupců veřejných úřadů a s referáty k otázkám, jejichž řešení přísluší vládě, zemím, okresům a obecním samosprávám. Projednávaly se otázky školství, zdravotnictví, sociální péče a reformy hospodářského postavení slepců. Druhý den se pronášely referáty, vedly debaty a připravovaly rezoluce o otázkách, které „mohou slepci rozřešit sami za pomoci dobročinnosti“. Byly to otázky: slepá žena, slepý řemeslník, živnostník, obchodník, slepý hudebník, slepý inteligent, esperanto mezi slepci, centrální organizace slepeckých spolků a slepeckého hnutí v ČSR.

Rezoluce, které tehdy ze sjezdu vzešly, žádaly kromě jiného právo na práci a lidské pochopení. V průvodu Prahou byly nesené standarty, na kterých byla napsána hesla jako „Slepí chtějí pracovat“, „Dáte-li slepcům práci, dáte jim světlo“ aj.

Po sjezdu se sloučili moravští slepci se slepci českými a utvořili celostátní „Podpůrný spolek samostatných slepců pro Československou republiku“ s pobočnými spolky v Brně a Ústí nad Labem; současně se začalo jednat o vytvoření pobočného spolku na Slovensku.

Vznik Odboru pro slepecký tisk český

Úplné počátky českého slepeckého tisku jsou spojeny se **Zemským spolkem pro výchovu a opatrování slepců v Království českém** (ústavem, nebyl to podpůrný spolek s členy). Od roku 1909 byl Karel Emanuel Macan, nevidomý hudební skladatel a pedagog, členem Zemského spolku. Na jeho podnět vznikl při výboru spolku v roce 1915 **Odbor pro slepecký tisk český**. Při spolku brzy vznikly různé komise, později i komise redakční s Macanem v čele. Bylo vytvořeno početné představenstvo. Záměrem bylo, že časopis bude tištěn ve spolupráci s Klárovým ústavem, který jako jediný ze tří pražských ústavů vlastnil moderní sázeč a lisovací zařízení pro tisk braillovým písmem. Jelikož Macan v tomto ústavu vyučoval, nebylo obtížné získat u vedení ústavu souhlas.

Již během jednoho roku (1916) vydal Odbor pro slepecký tisk český první ročenku **Jitřenka. Časopis Zora** začal vycházet v roce 1917. Současně vycházely i přílohy. Jako první přílohu vydal v jednotlivých sešitech Klíč k Brailleovu notopisu (1917) a další přílohy.

Vznik spolku Český slepecký tisk

Jakmile se vydavatelská činnost rozrostla, objevila se nutnost vytvořit z Odboru pro český tisk samostatný spolek. Vznikl v roce 1918 s názvem Český slepecký tisk.

Staral se o založení vlastní tiskárny. Pro lepší koordinovanost činnosti byly ustaveny čtyři pracovní odbory: knihovní, redakční, agitační a muzejní. V roce 1941 vznikl odbor pro přepisy hudebnin z běžného písma do bodové hudební notace.

Pro nedostatek peněz rozvinul spolek rozsáhlou charitativní akci. Protože ze strany státu byla finanční podpora nepatrná, bylo nutné na vydávání časopisů získávat peníze od jednotlivců nebo korporací či podniků. Rozesláním žebračenek v podobě pohlednic se pokračovalo i po druhé světové válce. Spolek Český slepecký tisk vykonal pro kulturu českých nevidomých velmi mnoho. Časopis Zora se svými zájmovými přílohami si předplácelo stále více čtenářů. Od původně společenských informací přešla Zora k uveřejňování příspěvků zabývajících se problematikou nevidomých, jejich zájmy, kulturní činností, vlastní literární tvořivostí nevidomých, novinami všeho druhu a jinými. Později vzniká zvuková verze, posléze v současné době i verze digitální. Dále vznikla verze časopisu ve zvětšeném tisku pro slabozraké a ještě později verze ve zvukové podobě.

Vznik Svazu samostatných slepců a ústavů

Snahy o sjednocení všech spolků pro nevidomé vedly z popudu Macana v roce 1923

ke vzniku **Svazu slepeckých spolků**. Jeho činnost nebyla z počátku výrazná. Až v roce 1934 se k jeho činnosti připojily i ústavy pečující o nevidomé. Spolek se přejmenoval na **Svaz samostatných slepců a ústavů**. Jeho činnost přetrvala i po roce 1945.

SPOLKY TĚLESNĚ POSTIŽENÝCH

V roce 1913 vznikl z podnětu Prof. MUDr. Rudolfa Jedličky **Spolek pro léčbu a výchovu rachitiků a mrzáků v Praze**. Spolek vzápětí založil léčebné, vzdělávací a sociální zařízení – dnešní Jedličkův ústav. Smyslem bylo dát handicapovaným dětem možnost odborného léčení, vzdělání včetně profesního a možnost pracovního uplatnění. V dílnách ústavu vznikaly řemeslné výrobky, jejichž prodej přispíval k financování zařízení. Spolek byl činný až do roku 1948, kdy došlo ke znárodnění soukromých institucí a ztratil jako provozovatel ústavu svůj význam. Rozpuštěním zanikl.

Vznik spolku Družina československých válečných poškozců

Z iniciativy válečného invalidy Ondřeje Kypra byl 1. června 1917 založen v Pardubicích časopis **Nový život** s myšlenkou sjednotit české válečné i civilní invalidy v jednu celonárodní organizaci, která se bude zabývat vrácením válečných invalidů do běžného a pracovního života. Výzva měla nebývalý ohlas. Ještě na podzim tohoto roku se konaly v Čechách přípravné konference. Vše vyvrcholilo 6. ledna 1918, kdy se v Obecním domě v Praze konal první sjezd **Družiny českých invalidů ze zemí Koruny svatováclavské**. Později byla změněna na **Družinu československých válečných poškozců**. Družina byla založena jako spolek nepolitický, svépomocný, sledující cíle humanitní a mírumilovné poslání. Hlavní zásadou a programem bylo vrátit válečné invalidy po ztrátě zdraví a končetin zpět k užitečné práci dle zbytku jejich sil a schopností.

V prvé řadě to byl boj o požitkový zákon, kterým by byly zaručeny zákonné nároky na důchody, protézy, léčení a zaopatření zaměstnání nebo existence. Družina vybojovala též výnos o přednostním právu válečných poškozců na prodejní obsluhu trafik a tím hmotně zabezpečila tisíce nejpotřebnějších z nich. Z její iniciativy bylo také docíleno přednostního práva při pozemkové reformě k získání pozemků, kterých bylo na hodně místech využito válečnými invalidy. Bezúročnými půjčkami bylo umožněno tisícům válečných poškozců, že se mohli osamostatnit nebo rozšířit své živnosti. Od roku 1924 se družina domáhala zákona o povinném zaměstnávání invalidů především ve státních podnicích a požadovala pro ně i daňové úlevy.

Ze stanov Družiny československých válečných poškozenců:

- Spolek je obecně prospěšný, nepolitický. Sídlem spolku je Praha. Jednací řeč česká a slovenská. Působnost spolku se vztahuje na celou Československou republiku.

Účel spolku:

- Sdružit všechny válečné poškozence v Československé republice v jednotnou zájmovou svépomocnou organizaci.
- Poskytovat členům právní ochranu, pokud jde o jejich hmotné a duševní zájmy odpovídající stanovám spolku.
- Starat se o zákonnou úpravu státní sociální péče o válečné poškozence, rozšířit tuto péči i na členy jejich rodin.
- Pečovat o bezplatné poskytování veškerých léčebných a ortopedických pomůcek a poskytnutí bezplatné jízdy za tímto účelem.
- Pečovat o další ošetřování nemocných a domáhat se úhrady pro choré v domácím léčení či opatrování z veřejných prostředků.
- Pečovat o umístění absolventů různých kurzů v podnicích státních a soukromých, zprostředkovávat pro ně služby a práci.
- Domáhat se prvenství a přednostního práva pro válečné poškozence při veškerém zadávání živnostenských prací, obchodu a služeb.

- Pečovat o hygienicky zařízené byty, eventuálně celé domy invalidní a vdovské ve velkoměstech, a podporovat družstevní stavebnictví válečných poškozenců.
- Založit a udržovat vlastní podpůrné fondy, jejichž účelem bude podpora členům v případě neštěstí, nemoci a úmrtí.
- Zakládat svépomocná prodejní, výrobní a výtěžná družstva válečných poškozenců.
- Domáhat se zastoupení na všech úřadech pro péči o válečné poškozence v Československé republice a domáhat se součinnosti při řešení jejich problémů.

Družina válečných poškozenců byla významnou organizací v péči o tělesně postižené jak do roku 1939, v omezené míře v době okupace, tak v období 1945 – 1952. Měla své pobočky v krajích a své sídlo ve vlastní budově v Praze – Karlíně. Bohužel její rozsáhlý a cenný archiv byl nenávratně zničen při povodni v roce 2002.

Družina válečných poškozenců ukončila svým rozhodnutím činnost rozchodem členské základny v roce 1952. Stalo se tak na politický nátlak Ústředního akčního výboru Národní fronty. Zdravotně postiženým členům bylo umožněno vstoupit do nově založeného Svazu československých invalidů.

Jednota tělesně vadných v Brně

Založena byla v roce 1931 v Brně. Jejím zakladatelem a dlouholetým předsedou byl Hanuš Hladký. Ten i přes své těžké tělesné postižení navštěvoval v dětství a mládí běžné školy. Tato včasná integrace do zdravé společnosti a nezatíženost ústavní výchovou mu dopomohla k významnému pracovnímu postavení vrchního účetního Učitelské záložny v Brně. Dospěl k poznání, že ústavní výchovou nejsou vyřešeny všechny problémy tělesně postižených, a to ho vedlo k založení spolku Jednota tělesně vadných v Brně, ve zkratce **Jetěva**.

Pod jeho obezřetným vedením se Jetěva rozrůstala a stala se významnou složkou invalidního hnutí na Moravě. Vybudovala několik výrobních podniků a Domov tělesně vadných v Brně. Spolek ukončil svou činnost rozhodnutím členské schůze 5. prosince 1949 vstoupit do Ústřední jednoty invalidů se sídlem v Praze. Tehdejší předseda Jetěvy Bedřich Leinweber se stal pak významným funkcionářem Svazu československých invalidů, intenzivně a osobně se podílel na rozvoji činností neslyšících, nevidomých a tělesně postižených v Brně.

(Pokračování v příštím čísle)

Spolek Prevence dětem a Sbor dobrovolných hasičů Prahy 1 si vás dovoluji pozvat na slavnostní zahájení předvánoční akce a soutěže o nejkrásnější vánoční stromeček

ZDOBIT MŮŽE KAŽDÝ - ZDOBIT BUDE KAŽDÝ

Kdy: 13. prosince 2017 od 10.00 hodin

Kde: Loretánská zahrada | Loretánská 8, Praha 1

Akce se koná pod záštitou radního hl. m. Prahy pro oblast sociální politiky Daniela Hodka.



Prevence dětem
PREVENČNÍ ÚKAZU DĚTI

SOUTĚŽ O NEJHEZČÍ VÁNOČNÍ STROMEČEK

REFORMA PSYCHIATRIE: ÚSPĚCHY, UDÁLOSTI, ÚSKALÍ

Měsíční interval mezi uzávěrkou čísla a jeho vydáním představuje tentokrát skutečný problém. Kdo ví, co bude za měsíc? Je po volbách. Část české veřejnosti je potěšena, část překvapena, část neskrývá své obavy. Bude to přece jen tak, že kaše na talíři nebude tak horká jako ta čerstvě uvařená? Kdo stane v čele obou „našich“ ministerstev – zdravotnictví a práce a sociálních věcí? A co bude s reformou psychiatrie, s dalším osudem jejích pacientů? Kam směřujeme? Máme nějaké jistoty?

Doufejme, že snad ano. Na využití evropských fondů už byly zpracovány a schváleny konkrétní projekty, mnohokrát jsme slyšeli, že reforma je chápána jako odborná, nikoliv politická záležitost – a v neposlední řadě

se v programu vítězné strany pro oblast zdravotnictví objevuje i téma reformy psychiatrické péče. Na druhé straně **není asi reálně předpokládat, že nová politická situace nebude znamenat vůbec žádné změny.** Právě teď, při čtení prosincového čísla, jsou už ale všichni čtenáři mnohem moudřejší.

NA PRAHU ZMĚN

Reforma psychiatrie je proces, dlouhodobý a probíhající v mnoha rovinách, to je nezměnitelné.

Z úst MUDr. Martina Hollého jsem dokonce slyšela, že **tak obrovská změna systému v české medicíně ještě nebyla.** Kacíř ve mně mi našeptává, že ovšem na světě ještě nikdy nevznikl dokonalý systém. Nezbyvá než hledat varianty pokud možno optimální. Najdeme je? To záleží na mnoha okolnostech, rozhodně i na těch vnějších, ale především na schopnostech strategií a manažerů reformy, na vůli k dohodě, na komunikaci a diskusi i tlaku „zdola“.

Říjnová konference O nás s námi organizovaná uživateli a pro uživatele ukázala mnoho. **Uznání a poděkování patří výboru spolku Dialogos,** který měl lví podíl na přípravách i zajištění celého průběhu akce. Program zahrnoval tři samostatné části: informace profesionálů o stavu reformy, **prezentaci patientských organizací,** jejich činnosti a projektů a mozaiku dalších důležitých témat. Byl představen projekt Národního ústavu duševního zdraví (NUDZ) Destigmatizace, o aktivitách Studia 27 referoval Mgr. Košťál, o peer pracovnících Mgr. Zajíčková. (Prezentace všech přednášejících je možné nalézt na stránkách www.reformapsychiatriekepece.cz)

Diskuse **shromáždění 84 účastníků** byla živá a pestrá a řada přítomných vydržela až do (o dvě hodiny posunutého) konce. Tajemstvím zůstává jen jedna „maličkost“: Nakolik byla celá akce skutečně uživatelská, jaký zde byl podíl obou skupin, pacientů a profesionálů? To není nepodstatné, realizace reformy předpokládá angažovanost a zapojení pacientů. (Otázka, nakolik je právě tento záměr reálný, mi nedává spát.)

Ve svém úvodním příspěvku **mluvil o aktivním zapojení pacientů i MUDr. Hollý.** Uvedl členství v Pacientské radě MZ, vznik pracovních skupin rodičů a uživatelů v regionech i účast na realizaci zmíněného projektu Destigmatizace. Připomeňme také zastoupení Dr. Chrtkové a Mgr. Poljakové v Odborné radě reformy (MZ).

Během jednotlivých vystoupení se účastníci dozvěděli některé významné skutečnosti.

Mgr. Poljaková upozornila ve svém příspěvku na situaci pečujících rodin. Připomněla zejména ustanovení zákona 372/2011 Sb., o zdravotních službách, který při propouštění pacientů neschopných se o sebe postarat, ukládá lůžkovým zařízením vyrozumět pečující osoby nebo příslušný obecní úřad. Konstatovala, že psychiatrická zařízení tuto povinnost neplní. Mohou si to dovolit, zákon nestanovuje žádnou sankci.

MUDr. Winkler (NUDZ) objasnil přítomným neutěšený technický stav psychiatrických nemocnic (dříve léčeben) velmi jednoduše: Zřizovateli obecných nemocnic



jsou jednotlivé kraje a ty z mnoha objektivních důvodů dokáží o svá zařízení dostatečně pečovat. Zřizovatelem psychiatrických nemocnic je stát...

Obdobného vysvětlení se účastníci dočkali od **dětské psychiatricky MUDr. Stegerové**. Lékařům se často vytýká, že v tom či onom nekonají. Nemohou, protože jim to systém (často zdravotní pojišťovna) nedovolí.

Závěr? Podobná plnohodnotná setkání jsou základem nanejvýš potřebné vnitřní informovanosti o psychiatrii a její transformaci.

V době konání konference v Klecanech nebyly ještě známy žádné informace o vzniku **Pacientské rady**, poradního orgánu MZ – tisková konference o jejím vzniku a složení se pak konala 6. října. Rada má 24 členů, jsou jimi zástupci organizací pacientů s pestrým složením diagnóz. V radě nechybí předseda NRZP ČR Mgr. Václav Krása, organizace pro pomoc duševně nemocných zastupují Mgr. Jitka Kolmanová (spolek rodičů Ondřej) a Mgr. Barbora Lacinová (spolek Kolumbus). Vznik i budoucnost rady samozřejmě vyvolávají nejružnější otázky a pochybnosti. Jisté je, že iniciátorka jejího vzniku, náměstkyně Lenka Teska Arnoštová, po volbách úřad opouští. Úvodní zasedání rady se konalo 18. října. Členům bylo uloženo navrhnout kandidáty na funkce předsedy a místopředsedů tohoto poradního orgánu a samozřejmě i jeho základní směřování, cíle

a hlavní témata. Jestli rada přežije nástup nového ministra a jestli bude efektivním týmem nebo pouhým alibi úřadu, ukáže teprve čas.

hledat jak společné jmenovatele, tak cesty k odstranění slabých míst péče. Reálné, ale ne jednoduché. (Postupy při transformaci psychiatrických nemocnic si netroufám

„Nemocný skutečně pracující pro reformu by podle mého názoru měl splňovat čtyři hlavní podmínky. Hlubší motivaci, dostatečnou kompetenci, kapacitu a adekvátní zdravotní stav. To jsou velmi náročné požadavky.“

Přítomnost a záměry jsou dnes známé, realita budoucnosti je zatím jenom v našich představách.

Zaujal mě jeden z povolebních komentářů: Vítězové voleb mohli naslibovat všechno všem. Reálná cesta ale pak může být jen jedna. O rozdílných zájmových skupinách v psychiatrii jsme už slyšeli mnohokrát. Je jisté – a samozřejmě – že každá z nich má svoje vlastní představy a svoji pravdu. **Jaká bude realita budoucnosti? I ona může být jen jedna. Jaká bude její podoba? Nejspíš ta uskutečnitelná.**

Pokud jsme se v minulých týdnech seznámili především s projektem Deinstytucionalizace, domnívám se, že plánované postupy uskutečnitelné jsou. Vytvořit základny v krajích a podle rozdílu regionů

hodnotit.) Poslední Zpravodaj Psychiatrické společnosti (ČPS) vysvětluje téma multidisciplinárních týmů ve všech hlavních bodech. I zde je třeba dojít k jednotným postupům a standardům – a k fungující praxi. Směr: reálná budoucnost.

UDÁLOSTI

Skutečnou změnu systému, **úplnou proměnu péče o psychiatrické pacienty, odhadují „kapitáni reformy“ na 15 – 20 let.** Jenže společenský vývoj, ale také praxe ve zdravotních zařízeních i sociálních službách pokračují bez ohledu na strategické záměry řídicích orgánů reformy. Řadoví pracovníci a jejich klienti a pacienti žijí tady a teď. (Doufejme, že jsme v době, kdy se obě roviny začínají sblížovat a prolínat.) ▶



Iniciátoři někdejší Deklarace z roku 2012, především poskytovatelé sociálních služeb, od té doby jednali o plánech a problémech změn péče o duševně nemocné na setkáních své „platformy“. Ta se nyní, pod názvem **Platforma pro transformaci systému péče o lidi s duševním onemocněním v ČR** (Taky máte rádi stručné názvy?), **stala oficiálním zapsaným spolkem**, aby mohla své myšlenky lépe prosazovat. Vzorem transformace se stal a dále jím zůstává systém péče v italském Terstu. Jeho někdejší vedoucí pracovník **Dr. Lorenzo Toresini, spoluzakladatel tohoto moderního systému** komunitní péče založeného na principu multidisciplinárního přístupu, **přijel v listopadu do Prahy** a mluvil o svých zkušenostech na celkem čtyřech přednáškách.

Poslední z nich vyslechli zájemci přímo v Psychiatrické nemocnici Bohnice 9. listopadu. O měsíc dříve uskutečnila PNB svoji už tradiční akci Světového dne duševního zdraví – **Den otevřených dveří**. Z bohatého programu jsem si vybrala jen dvě akce, obě v budově divadla Za plotem. Pracovnice z. ú. Green Doors informovaly o činnosti své organizace, ale zejména bohnické kavárny V. kolona, která je místem pracovní rehabilitace hospitalizovaných pacientů i dalších klientů. Víc než hodinu jsem pobyla v „Peer klubu“, místě, které navštěvují hospitalizovaní pacienti a kde je v rámci pravidel slušného chování dovoleno vlastně vše. Zdejší pracovníci, Marek a Kamil, vysvětlovali, že **klub je pro návštěvníky „prostorem svobody“, místem, kde pacienti nejsou svázáni pevnými pravidly nemocničních oddělení. (Pro V. kolonu, pohostinské zařízení, samozřejmě platí totéž.)**

Šéfem klubu je Marek, vystudovaný pedagog, ale jeho běžný chod řídí Kamil, sám peer – člověk se zkušeností nemoci. I v tom krátkém čase jsem si musela všimnout, že v klubu šíří dobrou náladu, pohodu a přátelskou atmosféru, že mu zdejší návštěvníci důvěřují. O deset dnů později vyprávěl svůj příběh na Rádiu Plus v pořadu Zaostřeno. Do onemocnění schizofrenií se doslova propadl, léčil se a vrátil do života. Zdůrazňoval také, jak mnoho v jeho léčbě znamenala psychoterapie. (Měl štěstí. Jeden z přítomných odborníků přidal informaci, že **k psychologické léčbě se u nás dostanou jen 4 % pacientů. V sousedním Německu 20 %.**)

Zcela jinou atmosféru a účel mají **schůzky patientských organizací s předsedou NRZP ČR** Mgr. Václavem Krásou. Jejich jednání se zaměřuje na současné problémy psychiatrických pacientů, na hledání možností změn i na téma reformy. V září vyslechli účastníci prezentaci Ing. Lidin-

ské z MZ k současnému stavu reformy a v diskusi bylo zmiňováno především **téma zaměstnávání na otevřeném trhu práce**. K němu je jistě třeba se v budoucnu vrátit.

DRUHÁ STRANA MINCE

Spějeme tedy snad na cestě k reformě od úspěchu k úspěchu? Ale to zdaleka ne, každá mince má i druhou stranu. Nepůsobím v žádné ze struktur reformy, všechno a všechny sleduji s určitým odstupem. Zdá se mi ale, že změnit systém opravdu můžeme jenom „my všichni“, my všichni „uvnitř“, protože jen tak je možné působit na rozhodující vnější vlivy. Tak to ale bohužel nefunguje. Mnohem spíš se stává, že **to, co vytýkáme vnějšímu světu, státu a jeho úřednictvu, médiím i neznalé veřejnosti, projevujeme velmi zřetelně i k sobě navzájem**.

Spousta lidí nedokáže rozlišovat mezi „hříšníky“ a „hříchy“, mezi hranicemi systému, limity jednotlivých skupin a pochybením jednotlivců. Někomu se pak komunitní sféra jeví jenom jako taková amatérská hra, jinému psychiatrické nemocnice (odborné léčebné ústavy) jako přímo „zločinecký systém“. Tady se prohlašují pacienti za tu opravdu jedinou skupinu, která má „správný vhled“ a jinde je jasné, že nemají na to být partnery a není nutné je brát vážně. **Nad tím, že veřejnost, seznámená s léčbou a životem duševně nemocných povrchně, z médií a „z rychlíku“, ví o celém tématu duševního zdraví a nemoci pořád tak málo, se ale svorně pohoršujeme**.

Opakovaně, kolem sebe i na vlastní kůži, se setkávám s projevy nadřazenosti jedněch proti druhým, s objektivní věcnou neznalostí, s pohledem zúženým na vlastní problémy i se základními nedostatky komunikace. Nezřízené skupinové sebevědomí se nevyhýbá řadě zdravotníků (dost často těch na středních pozicích), některým patientským funkcionářům a peer pracovníkům a komukoliv jinému – **jako kdyby část lidí ve světě psychiatrie trpěla jakousi interní xenofobií**. Nechci tu popisovat některé svoje osobní zkušenosti „mediálního peera“, ale vypověděly by hodně.

„Náš projekt, naše problémy, naše potřeby, naše názory...“ Jistě, to je pochopitelné. Přesně to je ale základ sociálních „bublin“, o kterých dnes tak často slyšíme. Pro naše stromy není vidět náš les, náš celek, naše reforma. Není právě toto jedna z největších překážek? Tím spíš, že má jeden průvodní, ale už poměrně **nebezpečný, jev – neznalost reálií, od kterého už je jen krůček k deformacím** (a od nich i ke stigmatizaci).

(„Ale to máš jedno,“ utěšovala mě zkušená kolegyně, neúnavná lidskoprávní

bojovnice. „Když někdo, kdo toho ví málo, říká blbosti těm, kteří nevědí nic, tak se to stejně nepozná.“ Jak kdy.)

Myslím, že **snad ani není možné dost poděkovat těm, kdo myslí na dialog, kooperaci a společné zájmy a dokáží být partnery všem**. Označovat jako nepřítel nebo ignoranta člověka jen pro jeho odlišný názor (zpravidla vycházející z úplně jiné zkušenosti) považují za doslova hloupé. (Mám řadu trochu jiných zkušeností a často i odlišné názory – vím o tom své.)

PROČ POCHYBUJI

Od doby úvodních informací se netajím tím, že aktivní (a efektivní) zapojení pacientů do reformy považuji za opodstatněný, ale přesto poněkud sporný záměr. Ale třeba se mýlím. Se vznikem Kolumba se po roce 2000 rozpadlo tehdejší celostátní hnutí, skončily vzájemné kontakty organizací a pak i osob, bývalých přátel. Nemám ráda zobecňování, ale u lidí s vážným psychickým onemocněním se opravdu velmi často projevuje pasivita, neschopnost komunikace a zjevně zúžený pohled. Není to moje fantazírování, ale sedmadvacetiletá zkušenost. A ti, kteří nejsou nemocní tolik nebo tak dlouho, často nemají zájem uvíznout uvnitř psychiatrie, chtějí se především vrátit do běžného života. Kolik jich ale potom na zapojení do reformy zbude? A kolik je jich zapotřebí? (Ptala jsem se na MZ, ale ne dost včas, abych dostala odpověď.)

Nemocný skutečně pracující pro reformu by podle mého názoru měl splňovat čtyři hlavní podmínky. Hlubší motivaci, dostatečnou kompetenci, kapacitu (lidé, které nedostihla invalidita a jsou v běžném zaměstnání stejně jako uhonění funkcionáři patientských organizací, ji mít nebudou) **a adekvátní zdravotní stav**. To jsou velmi náročné požadavky. Někteří velmi schopní, aktivní pacienti striktně odmítají „sedět někde na schůzích“, jiní by sice podmínky splňovali a byli ochotní se angažovat, ale v situaci těch ve vážném chronickém stavu se prostě nevyznají.

Možná že nejsem dost informovaná – jsem zvědavá, jak tato stránka reformy dopadne.

GALERIE NÁZORŮ

Ohlášená rubrika nezávislých názorů dnes chybí. Omlouvám se čtenářům, naletěla jsem nespolehlivému člověku – moje chyba.

Redakce se omlouvá také autorovi článku v minulém čísle Ing. arch. Milanu Jíšovi, řediteli spolku Kolumbus – na straně 33 jsme ho překřtili na Michala.



gívt

POMÁHEJTE KAŽDÝM NÁKUPEM!

Nakupujte přes gívt.cz

Podporujte dobrou věc

Neplatíte nic navíc

www.gívt.cz

PODPOŘTE NÁRODNÍ RADU OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM ČR PŘES PROJEKT GíVT A NEPLAŤTE ANI KORUNU NAVÍC

Už milion korun rozdělil neziskovým organizacím český projekt Gívt, díky kterému lidé přispívají při svých on-line nákupech, aniž by je to stálo něco navíc. Tisíce neziskových organizací a stovky e-shopů se k platformě Gívt připojily, aby podpořily dobrou věc.

JAK PODPOŘIT? JE TO SNADNÉ!



Vyberte e-shop a organizaci



Klikněte na „Zahájit nákup“



Nakupte jak jste zvyklí



Část vaší útraty půjde na organizaci, kterou jste si zvolili!

Nezaplatíte ani korunu navíc.

Neziskových organizací se zaregistrovalo už více než 3200 od velkých a známých až po ty nejmenší. Stejně tak se mezi osmi stovkami obchodů najdou malé e-shopy i ti největší hráči na českém trhu.

Možnost nakoupit přes Gívt, právě díky jeho jednoduchosti, vyzkoušely už desetitisíce lidí a řada z nich už takto při svých nákupech pomáhá pravidelně. Výjimkou není ani sám zakladatel. „Příspěvky většinou střídám, ale nejčastěji podporuji základní školu, do které chodí moje osmiletá dcera. Tohle je na Gívtu výborné, každý si tam najde svoje,“ říká Peter Páluš.



EVROPSKÝ PARLAMENT

pro osoby se zdravotním postižením 2017

V pořadí již 4. Evropský parlament osob se zdravotním postižením se uskuteční 6. prosince v budově Evropského parlamentu v Bruselu. Bude se jednat o velmi významnou událost, na níž budou mít představitelé evropských organizací osob se zdravotním postižením možnost vyjádřit se k palčivým otázkám týkajícím se zdravotního postižení.

Jedním z nejdůležitějších cílů této akce je podpořit dialog mezi zástupci evropských organizací OZP a členy Evropského parlamentu i dalšími vrcholnými činiteli orgánů Evropské unie. Zasedání Evropského parlamentu OZP napomůže vyzdvihnout význam problematiky zdravotního postižení v evropské politice. Má již svou tradici, neboť obdobné akce se konaly už v letech 1998, 2003 a 2012.

Spolu s Evropským parlamentem tuto akci organizuje Evropské fórum osob se zdravotním postižením (EDF), organizace zastupující zájmy Evropanů s nejrůznějšími typy zdravotního postižení, jejímž je Národní

rada osob se zdravotním postižením ČR řádným členem. NRZP ČR byla EDF pověřena sestavením české delegace. Vyslání delegace NRZP ČR podpoří paní europoslankyně Olga Sehnalová v rámci svého návštěvního programu. Zasedání bude tlumočeno do všech úředních jazyků EU i do mezinárodního znakového jazyka, dále bude k dispozici přepis na plátno, oficiální webstreaming v přístupném formátu, podklady k jednání budou mj. v Braillově písmu a ve verzi pro snadné čtení. Jednání se bude řídit stejnými pravidly jako běžná plenární zasedání Evropského parlamentu.

Hlavními tématy 4. Evropského parlamentu OZP budou plně přístupné evropské volby v roce 2019, boj s diskriminací v účasti OZP na politickém a veřejném životě, Evropská strategie 2020-2030 zaručující lidská práva pro všechny a implementace Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením. Mezi řečníky budou zástupci Evropské komise (předseda EK a další eurokomisaři), estonského předsednictví EU, místopředseda EP a předsedové frakcí a skupin EP, předsedové poradních orgánů EU, evropský ombudsman, představitelé odborů a další.



... pohyb v každém věku

SELVO i4600

Čtyřkolový invalidní elektrický vozík malých rozměrů a překvapivých výkonů!

Jednoduché ovládání joystickem na ovládacím panelu umístěném na loketní opěrce, volíte rychlost i směr pojezdu a sledujete stav nabití baterií. Ovládání lze montovat na obě strany vozíku. Tento model invalidního vozíku má klasický design s možností jednoduchého složení vozíku pro přepravu v zavazadlovém prostoru osobního vozidla. Po vyjmutí baterie lze složit opěrku zad a vozík složit zvednutím sedáku. Typické sklápění stupaček na nohy umožňuje snadné uložení vozíku. Dobíjení je řešeno běžnou 230V nabíječkou, která je součástí ceny.

- běžná cena: 54 000 včetně DPH
- hmotnost vč. baterií: 56kg
- nosnost: max. 110kg
- motor: 2x 24V / 300W
- baterie: 2x 12V / 38 Ah
- dojezd: až 25km

31 990,-
včetně DPH

Prodejní cena
dotovaná prodejcem.



výhradní dovozce:

BG Technik cs, a.s.

U závoďiště 251/8, Praha 5, Velká Chuchle

+420 720 694 944

www.selvo.cz



SPORT²

Vítězí ve sportu, ale i nad svými handicapy!

Na Václavském náměstí v Praze se 16. prosince představí návštěvníkům tradičních vánočních trhů naši přední paralympijští sportovci. Projekt hlavního města Prahy SPORT², který vznikl ve spolupráci s neziskovou organizací Cesta za snem, chce poukázat na úspěchy a neuvěřitelné výkony sportovců s různými druhy handicapu, kteří v podstatě sportují na druhou, protože bojují nejen o medaile, ale také se svým postižením a limity, jež musí den co den překonávat.

Při příležitosti nadcházejících zimních olympijských a paralympijských her v jihokorejském Pchjongčchangu se na jednom z nejrůznějších míst v Česku osobně představí zástupci hned několika olympijských sportů. V dolní části Václavského náměstí vznikne

malá paralympijská vesnička s ukázkami sportovního vybavení pro handicapované a velkoplošnou LED obrazovkou, kde pobeží ukázky přímo z akce. Každou hodinu se lidem představí zástupci jednoho sportovního odvětví, povedou dialog s moderátory,

ale také budou diskutovat s kolemjdoucími. Ti si mohou osahat a vyzkoušet například sjezdové lyže pro vozíčkáře monoski, běžky sledge, brusle pro lední hokej vozíčkářů a další zajímavosti. Vyzkoušet si zde bude možné trenážér jízdy na kole s ručním



pohonem handbike, trenážer běžeckého vozíku pro maratony formule nebo třeba házení na koš z vozíku. V neposlední řadě se na Václavském náměstí představí také několik nadací a nadačních fondů, které mají za cíl podporovat osoby s postižením ve sportu a návratu do aktivního života.

„Naším cílem je ukázat veřejnosti, že sport je opravdu pro každého a že lidé s handicapem mohou dosahovat úžasných výkonů. Handicapovaní sportovci vlastně bojují dvakrát, protože překonávají sportovní i vlastní limity a omezení,“ říká předseda neziskové organizace Cesta za snem

Heřman Volf, který jako bývalý atlet sám skončil po úraze na lyžích na vozíku.

„Jsem rád, že Praha opět poskytne prostor v rámci tradičních vánočních trhů pro propagaci života lidí se zdravotním postižením a navíc úspěšným sportovcům. To má dvojnásobný efekt – bourá to totiž určitý stereotyp pohledu na handicapovaného člověka jako člověka upoutaného na lůžko a závislého na pomoci druhých. Tak to opravdu není. Když vidíte, co všechno přitom tito lidé dokázali a dokáží, nestačíte se divit a začnete je upřímně minimálně

obdivovat,“ říká předseda Výboru pro výchovu a vzdělávání ZHMP a iniciátor propojení handicapovaných sportovců s vánočními trhy Patrik Nacher.

Projekt **SPORT²** navazuje na své předchůdce ze začátku letošního a konce minulého roku, kdy se v centru Prahy takzvaně „lidem do cesty“ postaví vybrané osobnosti ze světa sportu handicapovaných, aby promluvily o svém životním příběhu a zkušenostech a také o důležitosti podpory moderní společnosti bez zbytečných předsudků a bariér.



DUHOVÁ KŘÍDLA



patří těm, kteří umějí pomáhat

Pardubický kraj a Národní rada osob se zdravotním postižením ČR udělily už po páté ceny Duhová křídla těm, kteří mají za sebou výjimečnou práci v sociálních službách. Poskytovatelem sociálních služeb roku se stala farma Apolenka ze Spojila, mezi profesionály vybrala porota Gabrielu Bělkovou z rehabilitačního centra Lentilka v Pardubicích, mezi dobrovolníky a filantropy zvítězil František Švadlenka ze Svazu invalidů a zvláštní cenu za celoživotní práci obdržela Miluše Horská, ředitelka školy Svítání.





„Všem bych chtěl nesmírně poděkovat za jejich práci, neustálou energii a nápady, které do ní přinášejí. Díky nim se posouváme dopředu s kvalitou služeb i s pochopením individuálních potřeb příjemců. Protože i pomáhat se musí umět. Někdy to chce i velkou empatii a trpělivost, vše nejde tak rychle, jak bychom si představovali, ale rozhodně díky takto zapáleným lidem děláme v sociálních službách velký pokrok,“ řekl radní Pardubického kraje pro sociální péči a neziskový sektor Pavel Šotola. Ten letos udělil i jednu speciální cenu navíc. „Patří Tomáši Rybičkovi, který je obyvatelem Domova pod hradem Žampach. Přes své velmi vážné postižení nádherně maluje štětcem v ústech a nyní stojí i za filmem Tomáš, který se stal nejlepším filmem mezinárodního filmového festivalu Mental Power Prague Film Festival 2017,“ dodal Pavel Šotola.

Slavnostní odpoledne v pardubickém ABC klubu doprovodila vystoupení klientů sociálních služeb z celého kraje, které vybrali organizátoři z celoročního festivalu Pod duhovými křídly. „Představili se tanečníci z Domova sociálních služeb Slatiňany, s pohádkou ze života včelích medvídků přijely děti z lanškrounské speciální základní školy, horu energie přivezla mládež z nízkoprahového klubu Díra ze Svitav, náladu zklidnili s úsměvem, písničkou a texty Jiřího Suchého senioři z Heřmanova Městce. S motýlím tancem nás potěšili tanečníci z Oblastní charity v Poličce a Denní stacionář Slunečnice z Pardubic předvedli, jak Karel nese čaj. Na závěr zahrála všem účastníkům folk-folklórní kapela Trdlo, která letos slaví už 35 let na pódiu,“ informovala Radka Svatošová z krajské pobočky Národní rady osob se zdravotním postižením. ➤





OCENĚNÍ:

Poskytovatel sociální služby

Apolenka z.s.

Apolenka již dlouhá léta poskytuje hiporehabilitaci i pro děti s těžkým kombinovaným postižením. Její pracovníci mají ke svým klientům velmi profesionální i lidský přístup. V areálu Apolenky nacházejí zázemí i ostatní členové pečujících rodin. Je tedy ideálním místem pro integraci.

Profesionál

Mgr. Gabriela Bělková

Ředitelka integrační školky a rehabilitačního centra LENTILKA se zasloužila o rozvoj pracovišť pro děti s postižením od raného věku včetně služby sociální prevence. Velkou zásluhu má na vzniku a rozvoji služeb pro cílovou skupinu osob s diagnózou PAS-poruchy autistického spektra, intenzivně se věnuje regionální a krajské sociální politice pro osoby s postižením.

Dobrovolník/Filantrop

František Švadlenka

Pan Švadlenka je dlouholetým dobrovolným funkcionářem STP. I přes své vlastní zdravotní problémy si vždy najde čas na práci pro druhé. Od roku 1991 organizoval a vedl rekondiční pobyty, je členem krajského výboru Národní rady osob se zdravotním postižením Pardubice a v roce 2006 byl zvolen předsedou krajské organizace STP pro Pardubický kraj. Od roku 1979 pracoval ve Svazu invalidů, kde od roku 1981 do roku 1988 vykonával funkci předsedy.





Zvláštní cena za celoživotní práci ve prospěch osob se zdravotním postižením

Mgr. Miluše Horská

Paní Horská celý život pracuje ve prospěch osob se zdravotním postižením. Díky jejímu pracovnímu nasazení funguje již 25 let škola, která za jejího působení skoro desetinásobně zvýšila svou kapacitu. Škola si zachovala velmi osobní přístup k žákům a jejich rodičům. Velký dík jí patří za propojování světa lidí s handicapem a ostatní populace.



Cena Pavla Šotoly

Tomáš Rybička

Tomáš Rybička je obyvatelem Domova pod hradem Žampach. Mimořádné ocenění radního Pavla Šotoly dostal za vítězné video z mezinárodního filmového festivalu Mental Power.



**DUHOVÉ
KŘÍDLO**

KAŽDÝ, KDO LETOS VHODÍ starý telefon, PC klávesnici nebo třeba elektronickou hračku do jednoho z našich červených kontejnerů, **POMŮŽE HENDIKEPOVANÝM NAJÍT PRÁCI.**

Za každý 1 kg starého elektra vhozeného do červených kontejnerů obdrží Národní rada osob se zdravotním postižením ČR 1 Kč.



Národní rada osob se zdravotním postižením ČR

**TŘÍDIT
STARÉ ELEKTRO
SE VYPLATÍ**



„Díky projektu Koruna za kilo jsem prošla rekvalifikací a získala tak práci,“ říká Petra Bočková, zdravotně postižená.



**DO ČERVENÉHO
KONTEJNERU PATŘÍ**

drobné vysloužilé elektrozařízení
s maximálním rozměrem
51 x 36 x 40 cm

NEVHAZUJTE

spotřebiče se zbytky jídla,
nebezpečný odpad, plasty,
směsný odpad atd.

 **asekol**
ZE STARÉHO NOVÉ!

cervenekontejnery.cz

I díky nové soutěži **AKTIVNÍ OBEC** věnuje **ASEKOL** handicapovaným další **1 000 000 Kč!**

Firma ASEKOL propojila své originální projekty a v jejich rámci spojila tři zdánlivě nesouvisející, ale 100% prospěšné věci: pomoc handicapovaným, podporu obcí a zvýšení aktivity lidí v oblasti třídění odpadu. Letošní rok se nesl ve znamení prvního ročníku soutěže **AKTIVNÍ OBEC**, která zvýšila povědomí o úspěšném projektu Koruna za kilo.

Cílem soutěže bylo přimět obyvatele obcí vyhodit z domácnosti staré nefunkční drobné elektrospotřebiče. Lidé totiž většinou nevědí, co s nimi, nebo se jim nechce jet do sběrného dvora a ztrácet vrácením starého elektra čas. Do prvního ročníku soutěže se zapojilo celkem 90 obcí. Mohly získat cenné body i za propagaci soutěže na vlastních webových stránkách nebo v místním periodiku.

20 000 Kč pro vítěznou obec, 1 000 000 pro handicapované

Soutěžilo se o šek v hodnotě 20 000 Kč (peníze vítěz využije na zlepšení nakládání s odpady v obci) a certifikát o podpoře pro Národní radu osob se zdravotním postižením České republiky. Každý krajský vítěz dostal dárkový balíček s drobnými dárky pro děti.

Nejvíce elektroodpadu vybrala obec Býšť z Pardubického kraje s 1510 obyvateli. „Řádné nakládání s odpady je velká priorita pro udržení a zlepšení kvality života u nás na venkově. Pozitivní je také

následná spolupráce s chráněnými dílnami, které zaměstnávají spoluobčany se změněnou pracovní schopností. Poděkování za třídění odpadů patří zejména našim občanům,“ vyjádřila se Romana Petříková, starostka obce Býšť.

Cena Mosty 2016 za Korunu za kilo

Soutěž **AKTIVNÍ OBEC** přispěla i ke zvýšení povědomí o dalším projektu od ASEKOL, kterým je Koruna za kilo. Firma za každý kilogram elektroodpadu vhozeného do červeného kontejneru věnuje 1 Kč na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Letos na pomoc handicapovaným poputuje 1 000 000 Kč, od roku 2015 tak firma ASEKOL věnovala již tři miliony.



Za dlouhodobou podporu handicapovaných v rámci projektu Koruna za kilo byla společnost ASEKOL oceněna. Uspěla v konkurenci bezmála padesáti dalších projektů, stala se vítězem v kategorii pro nestátní subjekty a získala cenu Mosty 2016. Porota ocenila především originální propojení šíření osvěty o ekologické recyklaci elektrozařízení a zaměstnávání osob s handicapem.



ASEKOL v číslech

19 818 tun elektra
bylo sebráno za rok 2016 = nejlepší výsledek za dobu existence firmy

15 994 sběrných míst
= nejhustší síť pro sběr elektrozařízení v rámci Evropy

1. v EU
= ASEKOL jako jediný v ČR prokazatelně plní již třetím rokem kvóty EU pro zpětný odběr elektrozařízení

NESLYŠÍCÍ a dostupná pomoc v nepříznivé sociální situaci

Jako sociální pracovnice se věnuji práci s lidmi, kteří mají různé sluchové vady a řeší svou obtížnou životní situaci, která primárně nevychází z jejich sluchového postižení či komunikační bariéry. Jedná se o lidi, kteří řeší dluhy, bydlení, ztrátu zaměstnání, problémy související se stářím či péči o někoho blízkého. Pomoc v těchto situacích může každý hledat i v registrovaných sociálních službách. Otázkou pro mne je, zda jsou tyto služby dostupné i neslyšícím.

Pro neslyšícího je v prvé řadě klíčové překonávání komunikační bariéry. Pro úspěšnou a plnohodnotnou komunikaci s neslyšícím člověkem (obzvláště v krizové situaci) je důležité respektovat komunikační prostředek/jazyk, který upřednostňuje. Nejčastěji se jedná o **český znakový jazyk, znakovanou češtinu, odezírání** nebo **přepis**. Je nutné si uvědomit, že v případě uživatelů českého znakového jazyka nelze předpokládat, že porozumí psané podobě českého jazyka, který není jejich přirozeným jazykem.

V rámci projektu I BEZ SLUCHU SE DOMLUVÍME, podpořeného z Evropského sociálního fondu a realizovaného Centrem pro komunitní práci střední Čechy, jsme provedli šetření, které se snaží stručně popsat současnou situaci v dostupnosti sociálních služeb pro lidi s různým sluchovým postižením. Vycházeli jsme z informací dostupných v registru poskytovatelů sociálních služeb (dále registru), webových stránek služeb a realizovaného mystery mailingu. Šetření probíhalo od ledna do června 2017 a zaměřilo se na celé území ČR vyjma hlavního města Prahy, což vycházelo ze zaměření finanční podpory a územního dopadu realizovaného projektu.

Naším cílem je upozornit na možnou obtížnou dostupnost pomoci lidem se sluchovým postižením a otevřít diskusi, jak tuto dostupnost zvyšovat. Jinak řečeno, jak zajistit dostupnou pomoc lidem, kteří primárně nekomunikují v českém jazyce – v jeho mluvené podobě a v některých případech ani v psané, případně mu při osobním kontaktu nerozumí.

Kde hledají či mohou hledat pomoc? Možnosti jsou v podstatě tři.

První možností jsou služby, které jsou **PRIMÁRNĚ URČENY PRO TUTO CÍLOVOU SKUPINU**. Uvedené služby se ale zaměřují pouze na některé nepříznivé sociální situace. Jsou to služby:

- odborné sociální poradenství,
- sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (dále SAS pro seniory a OZP) a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi,
- sociální rehabilitace,
- raná péče,
- v jednom případě průvodcovské a předčitatelské služby a telefonická krizová pomoc.

V neposlední řadě to je i tlumočnická služba, která je primárně zaměřena na tlumočení. V oblasti odborného poradenství nelze v této úrovni šetření určit konkrétní zaměření poradenství.

Druhou možností je obrátit se na **SLUŽBY, KTERÉ TUTO CÍLOVOU SKUPINU MAJÍ JAKO JEDNU Z DALŠÍCH** cílových skupin, tzn. služby, které se zaměřují např. na rodiny s dětmi, osoby ohrožené závislostí, seniory nebo osoby bez přístřeší a také na osoby se sluchovým postižením. Proto lze očekávat, že se tyto služby dokáží osobám se sluchovým postižením komunikačně přizpůsobit nebo úzce spolupracují s tlumočnickou službou v území. Těchto služeb je dle údajů v registru celkem 252 (jak výše uvádím, tento údaj nezahrnuje hl. město Prahu).

Jedná se především o pečovatelské služby (54), odborné sociální poradenství (41), odlehčovací služby (32), denní stacionáře (18), SAS pro seniory a OZP (14), sociální rehabilitaci, chráněné bydlení (11) a další služby, kterých je méně než 10. Rozložení těchto služeb po celém území ČR (vyjma hl. města Prahy) je obdobně různorodé jako u předešlé skupiny. Je zřejmé, že zde není žádné systémové nastavení.

Výše uvedené jsme ověřili metodou mystery mailingu, tzn. fiktivním dotazem na možnost využití služby osobou se sluchovou vadou. Obrátili jsme se na 116 služeb (ve všech krajích ČR mimo Prahu). Klíčem bylo oslovit vždy dvě služby od jednoho druhu v každém kraji (pokud v něm byly). Jednalo se o 18 druhů sociálních služeb. Obecnou odpověď zaslalo 10% respondentů, dvě procenta dotázaných nás odkázala na jiné služby, 3,5% respondentů nereagovalo a 13,5% uvedlo, že neslyšící nepřijímají. Zbývajících 71% si uvědomuje jistá komunikační specifika, konkrétně 12,5% oslovených klienta přijme do služby ve spolupráci s tlumočnickem, u 4,5% někdo z týmu ovládá znakový jazyk a 54% počítá, že budou artikulovat/odezírát nebo používat psanou podobu českého jazyka.

Dále z dostupných údajů v registru a na webových stránkách služeb vyplývají skutečnosti, které poukazují na opomíjení mimo jiné komunikačních specifik. Stručně se jedná se o tyto skutečnosti:

- v registru je uvedena cílová skupina osob se sluchovým postižením, na webových stránkách žadatele již ne,

- pouze u 11 služeb ze 116 jsou v registru uvedeny upřesňující informace vzhledem ke specifikům sluchového postižení,
- pouze u 9 služeb ze 116 jsou na webových stránkách zmíněny informace vztahované ke sluchovému postižení,
- pouze jedna služba nabízí cíleně komunikaci respektující komunikační specifika, jedná se o SMS nebo telefonickou konzultaci „přes tlumočnicka“,
- pouze jedna služba zohledňuje komunikační specifika v dotazníku pro přijetí do služby,
- ani jedna služba v dostupných informacích o službě a její nabídce pomoci nezohledňuje komunikaci v českém znakovém jazyce.

Služby, jako jsou noclehárna, terapeutická komunita, dům na půl cesty, intervenční centrum, terénní programy, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, kontaktní centrum, nízkoprahové denní centrum a služby následné péče, se na cílovou skupinu osob se sluchovým postižením nezaměřují vůbec. Nelze ale předpokládat, že na území ČR nikdo z řad lidí se sluchovým postižením tyto služby nepotřebuje.

Služby tíšňová péče a telefonická krizová pomoc jsou pro osoby se sluchovým postižením víceméně nedostupné již z podstaty jejich poskytování.

Třetí možností je obrátit se na **SLUŽBY, KTERÉ SE ZAMĚŘUJÍ NA DANOU NEPŘÍZNIVOU SOCIÁLNÍ SITUACI, ALE SLUCHOVĚ POSTIŽENÉ JAKO CÍLOVOU SKUPINU NEMAJÍ.**

Stejně jako u druhé skupiny služeb jsme i zde ověřovali, jak jsou služby přístupné lidem se sluchovým postižením. Opět jsme zvolili mystery mailing a obrátili se na 100 registrovaných sociálních služeb (opět ve všech krajích ČR mimo Prahu). Obecnou odpověď zaslalo 5% respondentů, 45% služeb klienta nepřijme, 10% respondentů vyhodnotí přijetí klienta se sluchovým postižením na základě osobní schůzky, 30% klienta přijme, přestože nemají s danou skupinou zkušenosti, a 10% uvedlo, že přijetí není problém, mají potřebné zkušenosti.

Důležité je konstatovat, že nabídka služeb je vždy v českém jazyce, neslyšící nemá možnost seznámit se alespoň v základní rovině se službami ve svém přirozeném jazyce, dozvědět se, kdy, kde a jak může hledat pomoc.

Z provedeného šetření vyplývá, že výše zahrnuté služby nemají velké zkušenosti s prací s lidmi se sluchovým postižením, minimálně polovina se ale snaží potřebnou pomoc poskytnout. V případě klientů užívajících primárně český znakový jazyk je klíčová spolupráce s tlumočnickou službou.



Co potřebujeme?

Ve vztahu k lidem se sluchovým postižením je při poskytování sociálních služeb a aplikací jednotlivých metod sociální práce nutné řešit bariéry vyplývající z jazykových kompetencí jednotlivých účastníků, dále předsudků, zvyklostí a pohledů majoritní společnosti na problematiku hluchoty. Současně může být bariérou i věk, kdy starší generace neslyšících uživatelů služby, která je velmi ovlivněna přístupem k neslyšícím před rokem 1989, má tendenci nahlížet na sebe jako na nesvéprávné jedince. Případně je ovlivněna omezeným přístupem ke vzdělání ve svém přirozeném jazyce.

Neslyšící člověk, stejně jako slyšící, se ve svém životě zkrátka potýká s mnoha problémy. S jedním ale zápolí navíc. Musí překonávat komunikační bariéru, kterou přináší jeho sluchové postižení. Důležitou roli zde hraje tlumočnická/tlumočnická služba, jejichž kapacity jsou po celé republice velmi různorodé. Většina tlumočnicků považuje za důležitou svou roli zprostředkovatele komunikace, tzn. tlumočnicka, a konkrétní poskytování pomoci ponechávají na dalších odbornících, dalších sociálních službách. Velmi důležité je vycházet z možností a kapacit jednotlivých služeb, potřeb klientů a aktuální situace. Bohužel je stále málo sociálních služeb, které tuto skupinu osob skutečně zahrnují do svých cílových skupin a jsou jim komunikačně bezbariérové, to znamená, že dají neslyšícím, kteří se nacházejí v nepříznivé sociální situaci nevyplývající primárně z jejich sluchové vady, možnost se na ně obrátit.

Možná stačí málo. Mít dostatečné kapacity tlumočnické služby po celé ČR a vědět, jak vzájemně spolupracovat při pomoci této skupině ohrožených osob. Vědět, co máme jako sociální pracovníce/sociální pracovníci udělat, pokud náš klient neslyší. Vědět, koho přizvat do týmu, jak zajistit komunikačně bezbariérovou pomoc.

Znáte-li nějakou sociální službu, která by ráda udělala krok k tomu, aby byla lépe přístupná pro klienty se sluchovým postižením, dejte jí kontakt na nás.

V rámci výše uvedeného projektu se snažíme nejenom popsat specifika sociální práce s lidmi se sluchovým postižením, ale i nabídnout vzdělávací workshopy a komunikační doporučení pro jednotlivé druhy sociálních služeb. V tuto chvíli se jedná o nabídku zdarma, vzhledem k podpoře z Evropského sociálního fondu.

VEČER V GALA CESTY ZA SNEM

Emoce, kamarádství, solidarita

Večer v Gala Cesty za snem uzavírá a rekapituluje společný rok. Rok nabitý projekty, kde vedle sebe bok po boku stojí lidé s handicapem a bez handicapu. Jezdíme na kole, plaveme, střílíme, jezdíme auty, na kánoích nebo na běžkách, létáme, tančíme, komunikujeme, bavíme

se, sportujeme, žijeme. Stejně aktivy, stejná pravidla, stejné podmínky. Většinová společnost spolu s lidmi s různými druhy handicapu. A funguje to. Možná líp, než by mnozí čekali.

V Orea Hotelu Pyramida se 3. listopadu uskutečnil již čtvrtý ročník výročního Večera v Gala organizace Cesta za snem. Na 550 hostů z celého Česka přijelo do Prahy oslavit a uzavřít další zajímavý rok bez bariér a předsudků. Večer zahájila zakladatelka organizace Si-

lou hlasu Dita Horochovská, a to pomocí počítače ovládaného hlasem. Dita je velmi těžce handicapovaná a dnes již nemůže používat ruce. Nevzdala se však a sama se zapřičinila o vznik speciálního programu pro kompletní ovládní počítačů hlasem. „Dita je úžasná žena. Kamarádka. Chtěli jsme její příběh představit našim hostům. Bylo to překvapení. Zhasla světla a Dita předstoupila před naplněný kongresový sál. Její práce s počítačem a příběh, který jsme zpracovali jako krátké video, vyvolaly první standing ovations večera,“ říká jedna z organizátorek Petra Veselá.



Večer byl ale také zajímavý díky dvěma filmovým premiérám z dílny Cesty za snem a produkční společnosti Art Star. Jako první se divákům představil film *Továrna na sny*, který nabídl vhled do zákulisí a fungování organizace Cesta za snem. „Lidé se nás často ptali, kdo vlastně jsme, jaké jsou naše příběhy, jak takové projekty vznikají a kdo za nimi stojí. Už loni jsme se rozhodli vytvořit dokument, který na tyto otázky odpoví. Celý rok jsme sbírali obrázky z akcí a natáčeli výpovědi týmu Cesty za snem, který v podstatě tvoří čtyři lidé na vozíku a já,“ prozradil šéf komunikace Cesty za snem a autor scénáře Tomáš Pchálek. Film *Továrna na sny* je nyní volně ke zhlédnutí na webových stránkách www.cestazasnem.cz nebo na facebooku organizace.

Kromě ocenění nejlepších sportovců ve smíšených týmech handicapovaných a nehandicapovaných ve dvou největších projektech *Metrostav handy cyklo maraton* a *ČEZ handy kvadriatlon* došlo také na ocenění *Žena a Muž roku Cesty za snem 2017*. Ocenění jsou udělována ženě a muži, kteří v daném roce dokázali udělat něco nevidaného pro sebe nebo okolí, a tím motivovali a inspirovali ostatní při cestě za jejich snem.

ŽENA ROKU CESTY ZA SNEM 2017

Titul *Žena roku Cesty za snem 2017* převzal člověk, jenž se pro nás stal v letošním roce synonymem bojovníka. Jde o jednoho z největších bojovníků, jaké jsme kdy potkali. A je příznačné, že tato obrovská síla je ukryta v tak drobném ženském těle. Mladá žena, kterou jsme se rozhodli ocenit, si na začátku letošního roku prošla peklem. Jen pár dnů před státnicemi na vysoké škole se jí udělalo zle. Z obvyklé chřipky se vyklubala nejhorší infekční nemoc u nás, nejtěžší forma meningokokové meningitidy. Lékaři jí dali 1% šance na přežití. Člověk ale dokáže

být opravdu silný. Přežila. Po probuzení však zjistila, že přišla o obě nohy a většinu prstů na ruce. Předtím závodila na kole. Její reakce byla: „No co, tak budu jako Jirka Ježek, ale v sukni.“ Chce se vrátit do sedla. Znovu se postavila na nohy v protézách. Chce dostudovat, cestovat, žít naplno, jako dřív. Nic ji nedokázalo zastavit.

Pro tu obrovskou sílu a chuť žít, nevzdávat se, bojovat a inspirovat druhé jsme se rozhodli udělit titul *Žena roku Cesty za snem 2017* Tereze Bártové.



MUŽ ROKU CESTY ZA SNEM 2017

Titul *Muž roku Cesty za snem 2017* převzal člověk, kterého si už dlouho vážíme a kterého máme všichni, kdo ho známe, moc rádi. Tato poslední věta je velmi důležitá. Kdo ho zná, ten ho má rád. A to je velký dar. I přesto, že si tento muž prošel nemocí, která ho připravila o nohu, nikdy to na sobě nedal znát. Známe ho jen s širokým úsměvem a nekonečnou zásobou dobré nálady. Jde o chlapa, který leze po horách, jezdí každoročně naše maratony, kvadriatlony, létá, hraje volejbal sedících, prostě jde do všeho. V poslední době se mu ale osud opět postavil do cesty. Bojuje s onkologickou nemocí, podstupuje těžkou a vyčerpávající léčbu. Nemůže dělat všechno jako dříve. Přesto když jej potkáte, překvapí vás, že stále neztratil svůj pověstný úsměv. I když je to těžké, směje se, vtipkuje, rozdává dobrou náladu, stejně jako dřív. Svou bolest a obavy nedává znát. Přemáhá je ne proto, že by si hrál na tvrdého chlapa, ale proto, že věří, že jen tak člověk může opravdu žít. To je podle nás chlap, to je podle nás opravdová síla muže. Člověk, kterého obdivujeme, který nás inspiruje. Titul *Muž roku Cesty za snem 2017* získal **Luboš Ježek**. ➤





Galavečer podpořil nejúspěšnější paracyklista planety Jiří Ježek se ženou Soňou.



Absolutní vítěz Metrostav handy cyklo maratonu 2017 tým Fitkoloběh v čele s kapitánkou Renatou Kašparovou.



Letos moderátorský tým posílila Petra Veselá, nejmladší pracovnice Cesty za snem, která se ve svých devětadvaceti letech stala vedoucí oddělení projektů organizace.



Vítězný tým letošní série ČEZ handy kvadriatlon Preciosa přebírá ocenění z rukou manažera Nadace ČEZ Daniela Nováka.

Na závěr večera zhlédli hosté druhou filmovou premiéru. Dokument z prostředí nejdelšího cyklistického podniku v Česku Metrostav handy cyklo maratonu, který je kromě jiného unikátní tým, že týmy musí tvořit zdraví a handicapovaní. Vzhledem k tomu, že se jednalo v pořadí již o pátý film o tomto neobyčejném závodu napříč Českem, rozhodli se autoři v čele s režisérem Janem Salákem pojmout snímek s názvem „111 hodin na Zemi“ tak trošku jinak.

„Chtěli jsme se odklonit od seriózního ztvárnění tohoto extrémně dlouhého cyklistického podniku. Vymysleli jsme koncept komedie, kdy je vše v podstatě viděno očima tvora z jiné planety, který se dostal na Zemi, aby nasbíral informace o lidech. Mimoděk přistál přímo na startu maratonu, a tak vše, co se



Čestným hostem večera byl kapitán české sledge hokejové reprezentace Zdeněk Šafránek (s chotí). Letos absolvoval na handbiku Metrostav handy cyklo maraton v týmu Asekol.

děje v závodech, je viděno jeho optikou. Vznikají tak vtipné situace, kdy například lidi na vozíku považuje za nadřazené lidem chodícím. Jedná se o vtipně nastavené zrcadlo dnešní společnosti, která ještě pořád bojuje s předsudky. Očima mimozemšťana vidíme, že jsou vlastně naprosto směšné. I když po absolvování celého pětidenního podniku mimozemšťan úplně správně nepochopí, jak to u nás

na světě chodí, ukáže nám, divákům, pozemšťanům, že žít na Zemi je moc krásné a je zbytečné si toto žití kazit právě předsudky a uzavíráním se do skupin," říká autor scénáře Tomáš Pchálek.

Film 111 hodin na Zemi by měl být již brzy k vidění na obrazovkách České televize a poté i na webu a facebooku Cesty za snem.



Své připravované album Pánský klub představil na galavečeru nevidomý zpěvák a pianista Honza Jareš.



Daniela Pecinová předvedla pole dance s amputací spolu se zpěvákem Sámerem Issou.



PROČ léčivé bylinky?

Pracuji osmým rokem v Národní radě osob se zdravotním postižením ČR jako krajský koordinátor. Svou práci jsem měla od prvního dne moc ráda. Vlastně jsem ji nikdy jako práci ani nevnímala, spíš jako radost z pomáhání a setkávání s úžasnými lidmi. S některými čtenáři z Pardubického kraje jsem se možná už také potkala.

Léčivé bylinky ve všech podobách jsou mou velkou radostí, koníčkem, relaxem... Moc ráda bych svůj koníček propojila se svou prací. Víím, naším prvořadým úkolem je hájit práva a zájmy lidí se zdravotním postižením, často o tom hovořím na nejrůznějších akcích. Ráda bych to posunula ještě dál, nebo možná kousek jinam. Ráda bych ukazovala lidem jejich sílu a jejich zodpovědnost. Víím, že role lékařů, zvláště v akutní medicíně, je nezastupitelná. Sama jsem si tím prošla a jsem tu také díky jejich pomoci. Ale to

neznamená, že lékařům svěříme veškerou zodpovědnost za své tělo a za své zdraví. Jsem přesvědčena, že každý, opravdu každý si do jisté míry dokáže pomoci sám. Zažila jsem to mockrát. Znáím lidi upoutané na invalidní vozík, kteří sportují, posilují, cvičí jógu, pracují s energií.... „Zdravý“ člověk by často nevěřil... Znáím lidi po amputacích, kteří vedou taneční kroužky, vytvářejí taneční choreografie, šplhají na hory a na skály... Znáím lidi s chronickou nebo nevléčitelnou nemocí, kteří nic nevzdávají a krůček po krůčku se zkoušejí vrátit ke zdraví.

Cest, jak se vracet ke zdraví, jak porozumět sám sobě a svému tělu, je mnoho. Pro mě to jsou právě bylinky. Jsou pro mě důkazem, že nejúčinnější lékárna se může nacházet v malé zahrádce u našeho domu. Je mi dobře v jejich blízkosti. Nejšťastnější chvíle zažívám na letní rozkvetlé louce. Málokdy se mi podaří zklidnit mysl až do meditace. Mezi kvetoucími bylinkami je to snadné. Paradoxně právě rozkvetlá louka byla pro mne téměř celý život noční můrou. Byla jsem totiž těžký alergik na pyl. Loni alergie zmizela. Našla jsem na ni ty správné bylinky...

Věřím, že opravdu každý v sobě může najít odhodlání si pomoci. Udělat malý symbolický krok, který nás vede pryč od závislosti na farmaceutickém průmyslu a na medicíně. Třeba jen utrhnout pampelišku a vypít si z ní čaj. Když je nám po čaji lépe, získáme novou důvěru v sebe samé. Uvěříme, že si dokážeme pomoci sami.

Cest je mnoho. Moc ráda bych některé z nich čtenářům postupně ukazovala...

INKLUZIVNÍ VZDĚLÁVÁNÍ v souvislostech zdravotního postižení - příklady dobré praxe

Velmi zajímavým, užitečným a aktuálním tématem se zabývala odborná konference, která se uskutečnila 12. října na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity pod názvem Inkluzivní vzdělávání v souvislostech zdravotního postižení – příklady dobré praxe. Uspořádala ji Národní rada osob se zdravotním postižením ČR ve spolupráci s fakultou a dalšími institucemi.

Účastníci, jichž přijelo kolem dvou set, zaplnili přednáškové sály E a F ve druhém patře budovy Vltava/Uran. Mezi přednášejícími i v publiku byli **pedagogové, asistenti pedagoga, lidé ze státní správy a samosprávy, sociální pracovníci, odborníci ze speciálních pedagogických center a psychologických poraden, zástupci dalších pomáhajících profesí a také studenti, kteří se ve svých oborech zdravotním postižením zabývají.**

Konferenci jménem vedení ZSF JU zahájil **proděkan pro akademické záležitosti Mgr. et Mgr. Ondřej Doskočil, Th.D.** Připomněl, že fakulta se od svého vzniku už celé čtvrtstoletí snaží o propojování zdravotní a sociální problematiky a studenti se zapojují do rozmanitých činností, včetně například spoluorganizování letních táborů pro děti s postižením. Účastníky ale pozdravil i jako rodič dětí, které měly a mají to štěstí, že se coby předškoláci i školáci setkávají ve třídách



s dětmi s handicapem. **„Chovám navzdory všemu naději, i když se to někdy nezdá, že společnost, do které naše děti vyrůstají, bude otevřenější, pestřejší a lidštější. Doufám, že tato konference k tomu přispěje,**“ dodal proděkan.

Fakultu mezi přednášejícími reprezentovala Mgr. et Mgr. Radka Prázdňá, Ph.D., s příspěvkem Specifika inkluzivního vzdělávání žáků s postižením zraku v primární edukaci. **„Máme radost, že se nám pro tuto akci podařilo získat silné zastoupení významných osobností,**“ uvedla.

Vedoucí poradny **Jihočeského pracoviště NRZP ČR Mgr. Helena Kočová, Ph.D.**, chtěla původně akci zorganizovat v krajském měřítku, ale záhy se ukázalo, že téma je velmi významné a aktuální pro celou republiku. Od loňského září totiž platí vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nyní přišel vhodný čas zhodnotit její dopady. **„Bylo předem jasné, že zavádět ta pravidla nebude jednoduché. Proto jsem původně zamýšlela uspořádat tuto konferenci jako pomoc kolegům v kraji, ale přihlásili se lidé z celé republiky. Jsem ráda, že se zde setkali zástupci různých oborů – byla to příležitost ukázat příklady dobré praxe a prodiskutovat to, co se nedaří,**“ uvedla dr. Kočová, která má dceru s těžkým tělesným postižením. Za deset let, co se touto problematikou zabývá, nasbírala spoustu výhod systému vzdělávání, který umožňuje všem dětem bez rozdílu chodit do běžných škol. Kromě přínosu pro děti s handicapem

má podle ní inkluze i další pozitiva. **„Zvyšuje kvalitu úrovně pedagogů ve školách. Přednáším i v kurzu pro asistenty pedagoga a vidím nadšení lidí, kteří chtějí dělat něco smysluplného,**“ shrnula iniciátorka této akce.

Účastníky pozdravil v úvodu také tehdejší místopředseda Poslanecké sněmovny Ing. Jan Bartošek, který organizátorům poděkoval za to, že uspořádali tak záslužnou akci. Je rád, že se **inkluzivní vzdělávání podařilo ukotvit do zákona,** čímž vznikl **právní rámec,** jak lze tuto oblast rozvíjet. Tato cesta samozřejmě není jednoduchá a přináší řadu připomínek z praxe. **„Já osobně tento projekt podporuji, protože myslím, že je to jeden z nástrojů, který pomáhá naší společnosti v rozvoji ... Myslím, že je velice důležité v maximální možné míře umožnit těmto lidem, aby se v rámci svých schopností a dovedností zapojili do života, protože to je to nejlepší, co pro ně i pro nás můžeme udělat,**“ shrnul.

Děni z hlavního sálu E bylo paralelně přenášeno do sálu F pro studenty speciální pedagogiky ZSF JU a studenty Pedagogické fakulty a Teologické fakulty JU. Tlumočení do českého znakového jazyka zajistila organizace Tichý svět, o.p.s., dr. Kočová v té souvislosti poděkovala **Boženě Jirků z Konta Bariéry.** Během akce, kterou provázela bohatá diskuse, mohli účastníci využít **poradenství v oblasti didaktických kompenzačních pomůcek, které byly vystavené v okolních prostorách, a seznámit se s literaturou týkající se tohoto tématu.**

Mezinárodní den OZP připomněl problematiku lidí s handicapem

V rámci oslavy Mezinárodního dne osob se zdravotním postižením uspořádal Vládní výbor pro zdravotně postižené občany 1. prosince slavnostní večer v Lichtenštejnském paláci na Kampě. Mezinárodní den osob se zdravotním postižením si připomínáme každoročně 3. prosince již od roku 1981, kdy byl Valným shromážděním OSN poprvé vyhlášen. Každoroční oslava si klade za cíl podporovat porozumění tématu zdravotního postižení. Rovněž se snaží zvýšit povědomí o přínosech, které integrace lidí se zdravotním postižením přináší do všech aspektů politického, společenského, hospodářského a kulturního života.

Každý rok je v rámci Mezinárodního dne osob se zdravotním postižením stanoveno konkrétní téma, které určuje oblast, na niž má být zaměřena hlavní pozornost v příštím období. Tématem pro letošní rok je **Transformace vedoucí ke společnosti udržitelné a přístupné pro každého**. Stěžejním úkolem bude plnění Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj, jejímž záměrem je „nenechat nikoho stranou“. Cíle udržitelného rozvoje představují doposud nejambicióznější a nejkomplexnější soubor hlavních zásad globálního rozvoje. Česká republika zahájila diskusi ohledně implementace těchto cílů, přičemž jednání se účastní i zástupci organizací lidí se zdravotním postižením. Právě lidé se zdravotním postižením, resp. potřeba zajistit jim přístupné prostředí, mohou být motorem řady změn, které jsou předmětem této strategie.

Vládní výbor pro zdravotně postižené občany vyhlásil tento rok podruhé **fotografickou soutěž Život bez bariér**. Hodnoceno bylo celkem 79 přihlášených fotografií. Porota, která rozhodovala o vítězích, se skládala ze zástupců organizací lidí se zdravotním postižením, úřadu ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu a fotografů. Cenu za fotografie, které nejlépe zobrazují rovnocenné zapojení lidí se zdravotním postižením do společenských aktivit, letos porota udělila těmto osobnostem:



Lubomír Pavelčák,
LICHOOČKO STÍNOVKA AUTOPORTRÉT BRÝLOVKA



Jana Vaněčková,
TAK CO SI DÁTE?

**I. cena: Lubomír Pavelčák,
LICHOOČKO STÍNOVKA AUTOPORTRÉT
BRÝLOVKA**

Lubomír Pavelčák je silně krátkozraký v kombinaci s myopií a zrak se mu neustále zhoršuje. Poté, co mu muselo být jedno oko odebráno, začal u sebe nosit fotoaparát, aby si mohl přiblížit předměty ve svém okolí (např. jízdni řády, cenovky v obchodech). S velkou námahou rozluští písmenka nebo tvary, vše, co je mimo rozsah 5 až 7 cm, je pro něj rozmazané. Tak začal fotit svět kolem sebe a s pomocí počítače a digitální lupy se pak doma může podívat, kde byl a co vše se tam nacházelo. Jednoho dne sundal vlastní brýle a začal dělat fotografie přes ně. Pojmenoval je Brýlovky. V přihlášce Lubomír Pavelčák uvedl: „Vím, že nikdy v životě neudělám profi fotku a nebudu fotit podle pravidel. Prostě si zaznamenávám obraz pro sebe a podle sebe.“

**II. cena: Jana Vaněčková,
TAK CO SI DÁTE?**

Fotografie byla pořízena jako součást fotodokumentace pro knihu „O čem se nemluví“, která vznikla jako nadační projekt Nadace T-SOFT ETERNITY. Monika Mužáková v předmluvě ke knize píše: „Přes všechny odlišnosti nás, majoritní společnost, s lidmi s Downovým syndromem spo-

juje to nejzásadnější – naše lidství, touha uspět v tomto světě, hrdost, pokud něco dokážeme, a nebyt nesnesitelně konfrontován s vlastními limity.“

III. cena: Lucie Maršíková, PŘÍTELKYNĚ

Fotografie byla pořízena v herně Komunitního centra Motýlek. Centrum navštěvují

děti se zdravotním postižením (tělesným, mentálním i kombinovaným, Downovým syndromem aj.). V Motýlku si mohou vybrat z mnoha aktivit, které dětem s postižením pomáhají smysluplně využít volný čas a také získat potřebné dovednosti k tomu, aby se mohly začlenit mezi vrstevníky. ▶



Lucie Maršíková,
PŘÍTELKYNĚ



Tereza Nagyová (vyfotil Jan Hrdý),
STOMIE, FOTOMODELING A VLASTNÍ FIRMA

Čestné uznání: Tereza Nagyová
(vyfotil Jan Hrdý),
STOMIE, FOTOMODELING A VLASTNÍ FIRMA a FOCENÍ PRO PORTÁL NEJSEMTABU

Stomie je hodně intimní záležitost. Hodně lidí s vývodem střeva nebo močových cest se bojí jít kamkoli ven s pocitem, že „to“ bude určitě slyšet. Tereza Nagyová, která je stomička, založila ve spolupráci s organizací České ILCO web NEJSEMTABU. Tento informační portál boří tabu o stomii a sdílí zkušenosti stomiků. Protože se Tereza chtěla oblékat stejně jako před stomií, rozhodla se založit firmu na výrobu spodního prádla MyPouch. V přihlášce Tereza uvedla: „Fotograf Jan Hrdý obsadil do role modelek nás stomičky. Protože NEJSME TABU!“

Čestné uznání: Vojtěch Dárvík Máca, NA VODĚ

Protože idea tábora vycházela z odkazu J. A. Komenského, byl pojmenován „Letní tábor Komenského“. Využívají ho nejrůznější organizace, fotka zachycuje moment z tábora pro dospělé lidi s postižením.

Součástí večera bylo také vyhlášení výsledků XXIV. ročníku Ceny Vládního výboru pro zdravotně postižené občany za publicistické práce zaměřené na téma zdravotního postižení. Cena je udělována od roku 1994. Za dobu její existence prošlo soutěží více než 1400 publicistických děl. V letošním ročníku bylo hodnoceno 101 prací, které posuzovala nezávislá devítičlenná porota. Hlavním měřítkem bylo to, jak může přihlášená práce

oslovit širokou veřejnost, seznámit ji s tímto tématem a pozitivně ovlivnit její přístup k lidem se zdravotním postižením. Cílem bylo vyzdvihnout ta díla, která přinášejí pozitivní a nezkršený obraz o životě lidí s postižením. Ceny jsou udělovány ve třech kategoriích – tiskové, rozhlasové a televizní.

TISKOVÁ KATEGORIE

I. cena: Olga Strusková,
nakladatelství Maxdorf spolu s Nadací T-SOFT,

O ČEM SE NEMLUVÍ (PŘÍBĚHY MLADÝCH LIDÍ S DOWNOVÝM SYNDROMEM)

Autorce se podařilo přiblížit problematiku onemocnění prakticky ze všech hledisek, od popisu, co za tímto postižením stojí, až po prožitky lidí. Přináší informace odborníků a v rozhovorech i pocity a prožitky lidí s Downovým syndromem. Jedinečně dává nahlédnout do jejich světa, podařilo se jí ukázat, co chtějí, co dělají i jak bychom jim mohli skutečně pomáhat. Nutno zdůraznit, že toho autorka dosáhla nejen profesionálním přístupem ke zpracování tématu, ale i mimořádnou schopností empatie. Publikace je doplněna skvělými fotografiemi Jany Vaněčkové.

II. cena: Lucie Fialová,
nakladatelství Paseka,
THE TAP TAP ŘIDITEL AUTOBUSU

Knihla mapuje téměř dvacetiletou historii hudební skupiny The Tap Tap, složené ze studentů a absolventů Jedličkova ústavu. S lehkostí a vtipem popisuje, jak si kapela



Tereza Nagyová (vyfotil Jan Hrdý),
FOCENÍ PRO PORTÁL NEJSEMTABU

prošlapávala své místo v českém šoubyznysu, a zábavně a výtvarně neotřele dokumentuje významné akce v historii kapely a představuje jednotlivé členy.

III. cena: Zdeněk Jirků,
Můžeš,
KDYŽ ŽENA BOJUJE

Autor v článku popisuje příběh člověka, který doslova přežil svou smrt, pětaticetiletého Zdeňka Matyse. Když se probudil z kómatu, nechodil, nemluvil, nehýbal rukama, nic si nepamatoval. Za to, že se mohl vrátit do života, dnes děkuje nejen lékařům, ale i síle své rodiny. A právě toto se podařilo autorovi velmi přesvědčivě zachytit. Tematické postižených se věnuje trvale a ocenění by jistě zasloužily i další jeho práce, které zveřejňuje v časopise Můžeš.

Čestné uznání: Veronika Cézová,
Pražský deník,
NEVIDĚT, NESLYŠET, NECHODIT... ALE HLAVNĚ CÍTIT

Veronika Cézová, redaktorka Pražského deníku, vyzkoušela na vlastní kůži, jaké to je, když se má nevidomý, neslyšící či člověk na vozíčku pohybovat po hlavním městě. Svižně, citlivě a výstižně napsaný článek, popisující pocity člověka zcela logicky nepřipraveného na záludnosti světa pro lidi s těmito handicap. V článku se objevuje vtip, ale i „nešťestí“, když si jako neslyšící jde vyřídit na úřad Lítačku. Veronika Cézová je skutečný srdcař, novinář v tom nejlepším slova smyslu. Její zapálení prozrazuje i to, že

si prosadila, aby celý článek, který se z logických důvodů nevešel na stránku novin, byl v původním širším znění uveřejněn alespoň na webových stránkách Pražského deníku.

Čestné uznání: Jaroslav Petr,

Psychologie dnes,

ALZHEIMER A ZNEČIŠTĚNÉ OVZDUŠÍ

Porota článek ocenila za srozumitelné vysvětlení jedné z možných příčin této degenerativní choroby. Pan profesor má úžasný dar přiblížit širokému publiku složitosti vědy, a tím nám pomáhat chápat i věci, kterých bychom se jinak třeba báli nebo je nerespektovali.

Čestné uznání: Hana Porebská,

Moravskoslezský deník,

O JINÉM ÚHLU POHLEDU. TOHO ZE TMY. NEVIDOMÝ STŘelec SE ZA BÍLOU HŮL NESTYDÍ

Článek je příkladem dobré praxe, jak se vyrovnat s postižením, nevzdávat se ničeho, co život nabízí, žít plnohodnotný život. Podnětný je rovněž reflektováním poměrně zásadního problému v oblasti komunikace širší veřejnosti se zrakově postiženými spoluobčany.

ROZHLASOVÁ KATEGORIE

I. cena: Tereza Reková,

Český rozhlas 2,

MATĚJ (POŘAD Z CYKLU DOBRÁ VŮLE)

Matěj, kterému byly diagnostikovány poruchy autistického spektra s rysy Aspergerova syndromu, žije v rodině se svými čtyřmi bratry a sestrou, kterou inspiroval k napsání divadelní hry a básnické sbírky. Matěj má

absolutní sluch, fenomenální paměť, rád zpívá, studuje na pečovateli. V ukázce jsou úryvky z divadelní hry, která seznamuje veřejnost s problematikou tohoto postižení. V pořadu je cítit, jak důležitá je rodina pro rozvoj člověka s poruchami autistického spektra.

TELEVIZNÍ KATEGORIE

I. cena: Michaela Fialová, Jaroslav

Hovorka,

Česká televize 2,

KLÍČ Č. 20/2016

Divadelní soubor Slunovrat je díky svým hercům naprosto výjimečný. Členy souboru jsou děti a mladí lidé s mentálním a kombinovaným postižením, kteří navštěvují speciální školu v Hradci Králové. Pod vedením umělecké vedoucí Blanky Vávrové vystupují každoročně v sále Filharmonie Hradce Králové, spolupracovali se souborem Hradišťtan, Spirituál kvintetem, tanečnickem Štěpánem Machem a řadou dalších umělců. Představení souboru jsou pantomická taneční pásma s ohledem na možnosti herců za doprovodu profesionálních hudebníků. Každé představení je silným kulturním i emočním zážitkem jak pro herce a jejich rodiče, tak pro publikum.

II. cena: Michaela Fialová, Tomáš Kapras,

Aleš Sobotka,

Česká televize 2,

KLÍČ Č. 5/2017

Televizní dokument dává nahlédnout do vysokoškolského života studentů oboru

Aplikovaná tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Studenty spojuje touha vykonávat v budoucnu smysluplnou práci. Skupina 16 mladých lidí tvoří prima partu při realizaci mnoha sportovních aktivit i při řešení tematických projektů. Na třech konkrétních příbězích je vidět, že s pomocí úspěšně řešené protetiky a povzbudivých tréninků s přáteli lze dosáhnout nejen velké radosti ze studia i sportu, ale zamířit výš a dosáhnout až k nejvyšším sportovním úspěchům nejen v ČR, ale možná i v evropském měřítku!

III. cena: Královéhradecký kraj,

ZMĚNA JE ŽIVOT

Filmový dokument Královéhradeckého kraje Změna je život zachycuje na příběhu pěti lidí s mentálním i fyzickým postižením proměnu kvality jejich života při opuštění ústavní péče a přestěhování do chráněného typu bydlení. To jim dává možnost co nejvíc se přiblížit normálnímu způsobu života a žít v prostředí rodinného charakteru. Možnosti, které jsou pro zdravého člověka samozřejmostí, jako žít s milovaným partnerem, chodit do práce, učit se hospodařit s penězi, vykonávat domácí činnosti nebo třeba rozhodovat o barvě koberce, jim velmi zvyšují sebevědomí a v komunitě, jejíž jsou součástí, se posouvají i jejich sociální schopnosti. V rámci svého postižení se učí přebírat zodpovědnost za své životy a s odpovídající podporou se jim otevírají nové možnosti.

Vojtěch Dárvík Máca,
NA VODĚ



TEREZA VOKÁČOVÁ: Překážky jsem se naučila překonávat

Jmenuji se Tereza Vokáčová, ale přátelé a především čtenáři mého blogu mě znají jako Teri Schmetti. Od narození mám ochablé svalstvo a kvůli tomu nechodím. Nikdy jsem si ale nepřipadala jiná než ostatní. S kamarády jsem si hrála stejně jako jiné děti. Koupali jsme panenky ve škopku a myli jim vlasy jarem na nádobí. Chodili jsme na hřiště, hráli stopovanou a hledali v lese vymyšleného chlupatého lesního muže. Co na tom, že jsem byla na vozíku? Moji hodní rodiče mě všude vzali a kamarádi pomáhali. Když běhali nebo tancovali, já je povzbuzovala nebo dělala rozhodčí. V ničem jsem neviděla překážky, a když už, vždy jsem se je učila překonávat. Nechtěla jsem přijít o zážitky jen proto, že musím dělat něco trochu obtížněji než ostatní. A to nemluvím jen o dětství.

Navštěvovala jsem dvě základní školy. Na první z nich, vesnické škole, jsem se bohužel setkala s ponižováním a s podceňováním ze strany učitelky. Slýchávala jsem věty jako: „Až přestoupíš na druhý stupeň do města, tak tě chci vidět, jak ti to půjde.“ Její prognózy se naštěstí nevyplnily a na špatné zkušenosti jsem v městské škole rychle zapomněla. Naprosto nic mi zde nechybělo, všichni byli velmi ochotní

a vysvědčení jsem měla s vyznamenáním. Po základní škole jsem vystudovala střední odbornou školu Euroškolu v České Lípě, obor cestovní ruch. Ani tento obor není všeobecně vnímaný jako vhodný pro člověka na vozíku. Studenti dělají totiž průvodce v autobusech a v terénu. Co si myslí ostatní, mi ale bylo jedno, chtěla jsem to zkusit. Učila se a učila, až jsem udělala státní i školní maturitu.



Po maturitě jsem se rozhodla přihlásit se na vysokou školu. Zvolila jsem si první možnost a absolvovala šest semestrů na germanistice, protože miluji němčinu a Německo. Bohužel mi v tomto studiu více věcí nevyhovovalo a školu jsem nedodělala.

Bylo mi však jasné, že chci ve studiu pokračovat. Ale jaký obor? Jazykům jsem se po předchozích zkušenostech chtěla ve škole vyhnout a raději se jim věnovat



„Praktické hodiny mě moc bavily a velmi mě těšilo, že nikdo neviděl absolutně žádný problém v tom, že před kamery přijede student na vozíčku. Po celou dobu jsem byla s náplní studia a vyučujícími nadmíru spokojená, vždy dokázali pochopit specifické potřeby, jako třeba více času na psaní a podobně.“

soukromě. Co tedy dál? Nápadů jsem měla několik. Ráda cestuji a od malička se zajímám o módu, kreslím návrhy šatů, zajímám se o styling a nechávám se inspirovat kreativitou módních návrhářů. Snila jsem tak o studiu na návrhářské škole, ale podat přihlášku jsem si kvůli fyzické náročnosti nakonec rozmyslela. Na grafickém oboru mi rovnou řekli, že bych musela kreslit obrovské obrazy a používat různé techniky, které bych také nezvládla. Můj výběr se tedy ztenčoval.

Kromě navrhování šatů se ale také už několik let věnuji tvůrčímu psaní, ráda si vymýšlím postavy a k nim příběhy. Občas napíšu báseň nebo text, který by se hodil k nějaké písni. S kamarády chodím na spoustu koncertů, hudba je má velká láska a také mi velmi psychicky pomáhá. O své zážitky se pak dělím se čtenáři blogu. Dělal jsem rozhovory se začínajícími hudebníky, psala jsem do internetových magazínů a zkusila práci copywriterky. Když jsem tedy vzdala studium na návrhářské škole, zbývala mi hudba a psaní. Hledala jsem nějaký obor, který by mě mohl dostat ke psaní, módě a hudbě zároveň.

Kamarádka, kterou znám od dětství a s níž jsem jezdila do Janských Lázní, zrovna studovala na Metropolitní univerzitě Praha. Často mi školu popisovala. Vždy si chválila jak studium, tak vyučující. Metropolitní univerzita Praha nabízí stipendium ve formě zaplacení školného v programu „Škola bez bariér“, kam se tělesně znevýhodnění mohou přihlásit. Stačí splnit přijímací zkoušky a absolvovat motivační pohovor. Kamarádka mi proto poradila, ať zkusím MUP a poohlédnu se, jaký obor by mě zajímal. Otevřela jsem si školní web, našla přehled nabízených oborů v kombinované formě a bylo jasno. Mediální studia byla láska na první pohled. Říkala jsem si: „Pokud mě vezmou, otevřou se mi dveře do světa, který mě zajímá a baví.“ V oblasti médií se mohu věnovat všemu, co jsem chtěla. I tento obor se mi někteří lidé snažili vymluvit kvůli praktické části, kterou je práce ve školním televizním studiu. Nenechala jsem si nic rozmluvit. Jsou to už tři roky, co jsem úspěšně zvládla přijímací řízení a nastoupila na bakalářský obor.

Studium médií mě nezklamalo, získala jsem spoustu zajímavých informací z přednášek a z vyprávění vyučujících, kteří se v médiích aktivně pohybovali nebo pohybují. Dovolím si zmínit například PhDr. Jiřího Závozdu a Mgr. Romana Bradáče, kteří se s námi podělili o cenné zkušenosti a s nimiž jsme se mohli naučit, jak to chodí v televizním studiu. Jejich praktické hodiny mě moc bavily a velmi mě těšilo, že nikdo neviděl absolutně žádný problém v praktické části před kamerami, když přijede student na vozíčku. Po celou dobu jsem byla s náplní studia a s vyučujícími nadmíru spokojená, vždy dokázali pochopit specifické potřeby, jako třeba více času na psaní a podobně. Škola je také plně bezbariérová, takže se na vozíku dostanu úplně všude. Nyní se učím na státnice a mám za sebou další úspěšné přijímačky, a to na magisterské studium ve stejném oboru. Co víc si od školy přát? Ano, já vím co. Přejí si, aby mi studium médií na MUP opravdu pomohlo s budoucí prací a já se mohla uplatnit například v módních a hudebních časopisech.

CHCETE ZDARMA DOSTÁVAT časopis MOSTY PŘÍMO DO POŠTOVNÍ SCHRÁNKY?



1 Napište na adresu NRZP ČR, Partyzánská 7, 170 00 Praha 7 nebo na e-mail m.dvorak@nrzp.cz.

2 Ve své objednávce uveďte kontaktní adresu, na kterou ho chcete posílat, a souhlas s jeho zasíláním.

3 Časopis vychází pětkrát ročně, bude Vám zasílán zdarma prostřednictvím České pošty, s.p.

Nabídka platí pro osoby se zdravotním postižením, jejich rodinné příslušníky a organizace osob se zdravotním postižením a je platná pro rok 2018.

MOSTY Časopis pro integraci

5. číslo 2017 | 18. ročník
vychází 1. 12. 2017

vydavatel:

NÁRODNÍ RADA OSOB
SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM
ČESKÉ REPUBLIKY, z. s.

Partyzánská 1/7, 170 00 Praha 7

tel.: +420 266 753 421

e-mail: nrzp@nrzp.cz

web: www.nrzp.cz

IČ 70856478

redakce časopisu:

Mgr. MICHAL DVOŘÁK

e-mail: m.dvorak@nrzp.cz

Mgr. JAN KHOLL

e-mail: kholl@seznam.cz

redakční rada:

Mgr. MICHAL DVOŘÁK

e-mail: m.dvorak@nrzp.cz

JUDr. JAN HUTAŘ

e-mail: j.hutar@nrzp.cz

Mgr. VÁCLAV KRÁSA

e-mail: v.krasa@nrzp.cz

Ing. PATRIK NACHER

e-mail: patrik.nacher@seznam.cz

JIŘÍ VENCL

e-mail: j.venc1@nrzp.cz

tisk:

Grafotechna Plus, s. r. o.

grafická úprava:

Studio Press s. r. o., Pardubice

fotografie na obálce:

Adriana Krnáčová, archiv MHMP

Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR,
zapsáno do evidence periodického tisku
pod číslem MK ČR E 13338.

Vydáváno za finanční podpory
Úřadu vlády České republiky.

ISSN 1805-9562

NEPRODEJNÉ

Zveřejněné názory nemusejí být v souladu
s míněním redakce, ručí za ně autoři článků.

příští číslo vychází v únoru 2018

PARTNEŘI ČASOPISU



ASEKOL

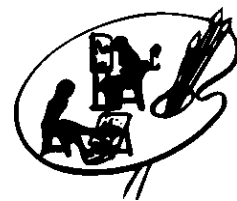


NAKLADATELSTVÍ UMŮN



ÚŘAD VLÁDY ČR

UMĚLCI MALUJÍCÍ ÚSTY A NOHAMA



radost nejenom o vánocích | www.umun.cz

ZDE JE OCHUTNÁVKA LETOŠNÍ VÁNOČNÍ KOLEKCE

NAŠE TIPY NA VÁNOČNÍ DÁRKY

Hrníček s obrázkem našich malířů

výška: 9,5 cm | 7,4 cm
cena: 164 Kč | 150 Kč za 1 ks
značka: 3634 | 369 | 3691 | 362



Stylové dárečky

dámská zástěra | dětská zástěra s dárkovou taškou | pánská zástěra s taškou na víno
cena: 199 Kč | 139 Kč + 24 Kč taška | 206 Kč (set)
značka: 421 | 424 + 289 | 4281



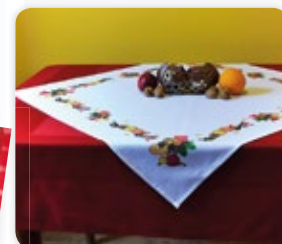
Utěrky a vánočním motivem

65×45 cm | 45×65 cm
cena: 75 Kč
značka: 441 | 442 | 445



Sada ubrusů

140×140 cm | 80×80cm
cena: 588 Kč
značka: 454
(kombinace 451 za 349 Kč a 452 za 239 Kč)



NAŠE TIPY NA VÁNOČNÍ DÁRKY

Nástěnný a stolní kalendář 2018

13×21 cm | 21×12 cm
cena: 80 Kč
značka: 5 | 6



Vánoční tašky na dárky nebo na víno

24×32×8 cm | 15×23×8 cm | 12×25×8 cm
cena za kus: 29 Kč | 24 Kč | 27 Kč
značka: 285 | 283 | 284 | 287 (zleva)



Krabičky na dárky „slza“

25,5×19,5×4 cm
cena: 14 Kč za 1 kus
značka: 434 | 433 | 431



Jmenovky na vánoční dárky

10,5×16 cm (rozměr aršíku)
cena: 9 Kč za aršík tři jmenovky
značka: 4816 | 4716



můžete nás vidět

PRAHA VÝSTAVA V KAVÁRNĚ CARPE DIEM
1. 12. 2017 - 1. 1. 2018 |
po - čt 8:30 - 20:00 hod., pá 8:30 - 13:00 hod. |
Kavárna Carpe Diem | Jičínská 4, Praha 3 |
setkání s autory 16. 12. 2017 od 17:00 hod.

PRAHA VÁNOČNÍ JARMARK
13. 12. 2017 | od 10:00 do 17:30 hod. |
Magistrát hl. m. Prahy | Škodův palác - přizemí - vestibul

NAKLADATELSTVÍ UMÚN s.r.o. | NAD ŠKOLOU 1289 | 463 11 LIBEREC 30
TELEFON: +420 485 161 712 (od 9 do 16 hod.) | E-MAIL: umun@umun.cz

15let

METROPOLITNÍ
UNIVERZITA PRAHA



JEN TITUL VÁS NEUŽIVÍ

Důležitější jsou znalosti získané
při studiu. Dejte na zkušenosti
a názory absolventky oboru

Veřejná správa
na www.mup.cz

Gabriela Knapová

Oddělení marketingu a PR
Zoologická zahrada hl. m. Prahy

